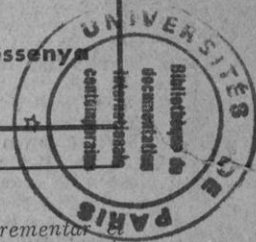

Catalunya

ÒRGAN D'ALIANÇA CATALANA A FRANÇA

Milers de catalans i espanyols assisteixen a l'acte organitzat per Unió Nacional i Aliança Catalana a Tolosa de Llenguadoc, i reafirmen llur voluntat de lluita i unitat per esclafar Franco i la seva Falange hitleriana.

En el pròxim número publicarem una ressenya d'aquest acte impresionant.

EDITORIAL

Franco no és neutral

FRANCO i la Falange no són neutrals. No n'han estat mai. No en poden ésser. Triomfants contra llur propi poble amb complicitat d'Itàlia i d'Alemanya, del Japó i de Portugal llançant contra les dones del país els mercenaris marroquins i els aventurers sense pàtria del Terç, sempre han obtingut victòries aparents gràcies a l'ajuda d'altri. Sense material, sense personal, sense crèdit, eren ja uns vençuts irremissibles pel juliol del 36, i tot els ho donaren fet Hitler i els seus assistents.

Per això estan lligats de peus i mans a la mercè del feixisme. Per això han pagat fins on podien el deute contrert amb ell. No han fet més per impossibilitat física, perquè malgrat el terror en què viuen els pobles català, basc, gallec, espanyol, no haurien combatut a favor dels nazis, com no ho hauria fet el poble francès i per això no van mobilitzar-lo els seus invasors. Però Franco i la seva llopada han ajudat tant com han pogut la temible bèstia nazi. Han enviat la « Division Azul », voluntària o forçada, a ajudar a assassinar unes nacions que no han fet sinó bé a Espanya. Van prometre, en moments de deliri, quan encara semblava als ulls dels feixistes que Hitler podia guanyar, que mobilitzarien un milió d'homes per a defensar Berlín. Es van apoderar abusivament de Tànger quan Anglaterra combatia sola, o gairebé. Han intervingut de manera indeguda en els afers interns d'Andorra, on Espanya no té cap missió. Han amenaçat de prendre Gibraltar. Han posat la màquina de propaganda — premsa, ràdios, agències d'informació — al servei dels hitlerians, que hi han abocat llurs diners i llurs tècnics per a atacar els aliats. Han enviat, durant més de vuit anys, milions de tones de mercaderies de tota mena, des de matèries primeres a queviures que els pobles d'Espanya no podien consumir per manca de diners suficients, als Estats agressors, mentre la població interior es mor encara de gana. Han posat les indústries de guerra, les bases navals i aèries, la miserable policia falangista i tot l'aparell de baix espionatge que la següent a la disposició del feixisme internacional. I, encara avui, fan incursions hostils en territoris francès, acullen formacions alemanyes en peu de guerra en comptes d'internar-les i desarmar-les, i volen fer-se agrair unes tones de queviures que no són, al capdavall, cap donatiu, sinó comprades a pes d'or pel Govern francès o generosament sufragades per la colònia francesa de Barcelona. Com si França no hagués donat mai res als pobles d'Espanya, tant als heroics combatents republicans com als territoris oprimits per Franco! I com si una obligació humana satisfeta a contracor pogués fer oblidar tants crims!

Ara que van mal dades, Franco pretén que no ha estat mai hitleria, que la seva doctrina és « nacional » — i per què no « socialista », com tots els demagogs d'Hitler a Mussolini i de Degrelle a Pétain? Però tot el sistema « corporatiu », els sindicats « verticals », l'enregistrament uniformada dels joves, l'ofegament de tota oposició per a entronitzar l'alt capitalisme, una part de la casta militar i una altra de la noblesa no són sinó feixisme pur. Fins en els aspectes més superficials de desfilades espectaculars, de discursos analfabets i incomprendibles, de diaris que no es poden llegir, de salutacions rígides amb el braç alçat, copien els inspiradors estrangers. La compenetració militar, diplomàtica i política de tots els feixismes no pot oferir cap dubte, ni en el cas de Franco ni en cap altre.

Per això esclafarem amb energia el monstre hitleria en totes les seves formes, des del propi pintor del bigotet al titella Franco i altres subproductes. Per això catalans i espanyols, bascos i gallecs, combatem units en les heroiques Brigades de Guerrillers que la Unió Nacional organitza. Per això comptem, havent donat una vegada més la nostra sang generosa per la llibertat de França i del món, que totes les 47 nacions aliades i algunes neutrals encara, ens ajudaran, secundant el nostre esforç, a ofegar la sucursal madrilenya dels hitlerians.

Però aquest nostre esforç ha d'ésser el principal, decisiu i ràpid. No donem, per la nostra passivitat o el nostre retard a obrar, nous pretextos a Franco i Falange per renegar una vegada més la paraula que han donat i trencar aparentment la dependència envers el feixisme alemany. Com tots els pobles lliures, alcem la nostra pròpia bandera, a casa nostra mateix, per declarar la guerra a l'invasor que tortura el nostre poble!

“L'avantguarda armada del moviment espanyol i català de lluita contra Franco i Falange, és el XIV° Cos de Guerrillers i el seu Agrupament de Guerrillers a França anomenat “Reconquista de Espanya”, en les unitats dels quals també tenen el seu lloc d'honor i de combat els catalans.”

Una conclusió de la darrera reunió del C. D. d'A. C.

UNA VISITA A L'AGRUPAMENT DE GUERRILLERS

«RECONQUISTA DE ESPANA»

Els membres del Consell Directiu d'Aliança Catalana a França han fet una visita oficial a l'Agrupament de Guerrillers.

Els visitants han estat rebuts pels caps i oficials de l'Estat Major i serveis, entre ells, el Comandant Ajutant OCEJA, el Coronel PAZ i el General BLAZQUEZ, i després pel Cap dels Guerrillers, el General LLUIS, el qual els ha fet una exposició sobre el desenvolupament de les guerrilles espanyoles al costat dels patriotes francesos des del primer moment en lluita contra els titelles de Vichy i llurs amos hitlerians.

En el transcurs de les conversacions, el General LLUIS s'ha interessat molt pels progressos d'Aliança Catalana, per la qual sent una viva simpatia. La seva condició de bon patriota basc, ja que estigui compenetrat amb les coses del poble de Catalunya i les examini i les vegi amb gran simpatia i afecte i més quan es tracta d'un moviment patriòtic d'unitat i de lluita com és Aliança Catalana, que té com a missió servir Catalunya i els altres pobles hispànics en la lluita plantejada contra els assassins i bandolers franco-falangistes.

Després, els representants catalans han visitat els diferents serveis i seccions, on han pogut constatar que les guerrilles d'ahir han passat ja a ésser avui unitats militars ben entrenades i disciplinades, a les quals afueixen cada dia més patriotes catalans i espanyols ben

L'INCIDENT DEL COLL DE PALS

Companys ben informats ens comuniquen que a Prats de Molló i al lloc denominat coll de Pals, en el moment en què una patrulla de guerrillers espanyols anava a prendre la guàrdia encomanada pels seus superiors, fou feta presonera per una emboscada composta d'uns trenta falangistes i agents.

Els nostres guerrillers no pogueren fer cap resistència, car foren sorpresos dins de França a uns dos quilòmetres de la frontera.

Hom diu que el propi general Moscardó anà a Camprodon a prendre declaració als guerrillers, però ens semblaria molt millor que en Moscardó evités provocacions com la del coll de Pals, car podria succeir-li perfectament que un dia aquestes emboscades fossin fetes presoneres provocant d'aquesta manera l'incident que ells volen defugir.

Esperem que el general Moscardó a no trigar gaire haurà de donar compte d'aquest trencament de la neutralitat per una part i per altra als nostres guerrillers en un dia molt pròxim per la forma alevosa en què ha estat portada aquesta acció.

— Anem a caçar aquells “rajos”!
— I si ens cacen ells?

disposats a servir els pobles hispànics, amb les armes a la mà contra Franco i la seva Falange hitleriana.

Abans d'acomiar-se de tots aquests admirables i heroics patriotes, el nostre Consell Directiu, adreçant-se al General LLUIS, li ha dit: «Us preguem que, en nom dels catalans, saludeu tots els caps, oficials i guerrillers que amb tants de braó i combativitat, arreu on s'han trobat, han deixat ben enlairats els noms de Catalunya i Espanya».

I amb gran emoció el General ha contestat: «Podeu estar convençuts que tant la vostra visita així com les paraules de reconfort que ens adreceu ens serviran d'estímul

per a prosseguir i incrementar el combat contra els que han assassinat, saquejat i venut els nostres pobles. Tingueu confiança. Nosaltres sabrem fer honor als pobles d'Espanya que amb tant d'estoïcisme han aguantat les escames més ferotges que coneix la història, i junt amb ell, passem i passarem a l'atac fins que les terres hispàniques quedin netejades dels monstres franco-falangistes.

El Consell Directiu ha quedat molt satisfet d'aquesta visita, puix que ha pogut adonar-se del fervor patriòtic que arreu es registra amb l'afany que hi ha d'incrementar la lluita contra els botxins dels nostres pobles, Franco i Falange.

11 DE SETEMBRE DEL 1944

L'onze de setembre del 1714 els Borbons destruïren el darrer reducte de Catalunya, Rafael Casanova queia ferit al baluard de Barcelona. Però el nostre poble mantenia latent l'esperit de rebel·lió conservant en toia la seva puresa la nostra llengua, que ha servit com a vincle d'unió entre catalans per al nostre renaixement.

Catalunya ha viscut altres col·lapses que el que Franco ha volgut provocar-li a fi de destruir el seu esperit i el seu sentiment de rebel·lió, mai, però, ningú no ha pogut destruir-la totalment. L'intent d'Isabel la Catòlica era molt superior al que Franco ha volgut fer ara per tal d'extingir la seva parla. El feudalisme castellà de la casa d'Àustria, el feudalisme castellà que avui representen Franco, Falange, el militarisme espanyol i tots aquells sectors que encara el mantenen al poder no han fet altra cosa que estimular l'esperit de rebel·lió del nostre poble. Talment que mai com ara no podem dir que s'havien presentat a Catalunya unes contingències tan favorables per a la seva alliberació.

La unitat de tots els catalans començada per Aliança Catalana i que hem de fer tots plegats que vagi en augment fa una nova aportació al moviment català: la classe obrera.

La pagesia ha estat sempre catalana i en altres moments el centre del moviment alliberador, però avui s'ajunta a la pagesia la classe obrera. Rabassaires i treballadors industrials junt amb la menestralia formen el nucli important d'Aliança Catalana. Tots els partits estan representats dins d'Aliança, i aquells que no hi són no poden trigar gaire a veure la responsabilitat que contreuen en quedar-se al marge d'aquest gran moviment alliberador.

Ni un moment no dubtem que Catalunya sortirà més enfortida que mai de la lluita que s'apropa. Cal un esperit de sacrifici, cal que ens adonem que els altres pobles hispànics lluitaràn junt amb nosaltres en el moviment d'alliberació que conjuntament amb el de Catalunya serà el seu propi. Però això no es pot fer altrament que amb un esperit d'unitat. Si nosaltres volguéssim quedar al marge d'aquest moviment, l'allau se'ns emportaria sense tenir cap dret a reclamar ni un dels nostres drets.

En aquesta lluita no cap l'espectador pacífic. Per a exigir, cal actuar. Només aquells que seran a la brega tindran el dret de parlar en nom de Catalunya. Miri's l'exemple de Franco: al costat d'ell totes les forces feixistes dels pobles hispànics que al mateix temps que van contra Catalunya van contra Euzkadi i contra l'Espanya pròpiament dita. No s'allibera un poble, geogràficament parlant, si no s'alliberen les seves institucions. Amb la llibertat de Catalunya hi volem veure inclosa la llibertat de la nostra pagesia i dels nostres treballadors. Són ells que en les hores dels més grans sacrificis han estat les víctimes més voluntarioses; són ells doncs que tenen dret a exigir que amb la llibertat de Catalunya hi vagi la pròpia llibertat.

El simbolisme de l'onze de setembre del 1944 representa la lluita total contra les institucions feixistes que amb cooperació del feixisme alemany i italià aconseguiren instaurar-se l'any 1939 imposant l'esclavitud a tots els pobles hispànics.

Catalans! Unim-nos tots a l'entorn d'Aliança Catalana i conjuntament amb l'organisme d'Unió Nacional, on es troben representades les altres organitzacions hispàniques, amb les armes, amb els punys, i amb les dents si cal, preparem-nos a una lluita ferotge per a destruir el feixisme hispànic, darrer reducte del feixisme europeu, i fer que el pròxim onze de setembre sigui el més gloriós que Catalunya hagi conegut mai.

ELS INTEL-LECTUALS I A. C.

Els intel·lectuals s'han portat... Els intel·lectuals s'han portat... Els intel·lectuals s'han portat...

CRÒNICA INTERNACIONAL

ELS èxits militars en tots els fronts acceleren el final de l'últim capítol de la història del nazisme... Els èxits militars en tots els fronts acceleren el final de l'últim capítol de la història del nazisme...

Tenim pocs detalls del discurs del President general de Gaulle... Resum de la traïció de Petain, de l'esforç de la França de la Resistència, i demanda de prendre part activa en la unió de les grans potències...

La U.R.S.S. a Bulgària, en una oportuna jugada, ha desfet l'última maniobra nazi als Balcons... La U.R.S.S. a Bulgària, en una oportuna jugada, ha desfet l'última maniobra nazi als Balcons...

Espanya no vol rebre els criminals nazis, diu el "Madrid" oficial... Espanya no vol rebre els criminals nazis, diu el "Madrid" oficial...

L'Argentina es disposa a rebre els criminals de guerra i, per a demostrar que sap també el que és l'agressió... L'Argentina es disposa a rebre els criminals de guerra i, per a demostrar que sap també el que és l'agressió...

— Us retireu? — No! Millorem posicions.

3 GENERALS, 3

La U.R.S.S. ha publicat una llista de generals, alemanys i d'altres nacionalitats... La U.R.S.S. ha publicat una llista de generals, alemanys i d'altres nacionalitats...

Dificultats tècniques insuperables, nascudes de les circumstàncies actuals, ens han fet retardar l'aparició i la distribució d'aquest número... Dificultats tècniques insuperables, nascudes de les circumstàncies actuals, ens han fet retardar l'aparició i la distribució d'aquest número...

EL SECRETARIAT DE U. N. E. ha invitat a tola la premsa de Tolosa

El dia 14 del corrent, en el Cafè de la Paix, el Secretariat d'U.N.E. ofrenà un «dunch» a la premsa diària de Tolosa... El dia 14 del corrent, en el Cafè de la Paix, el Secretariat d'U.N.E. ofrenà un «dunch» a la premsa diària de Tolosa...

Per boca del President d'U.N.E. que informà pogueren copsar l'abast i l'objectiu d'aquest moviment patriòtic... Per boca del President d'U.N.E. que informà pogueren copsar l'abast i l'objectiu d'aquest moviment patriòtic...

Tota la premsa, ha comentat aquesta reunió. I avui ens plau reproduir el que ha publicat «La République», òrgan del Mouvement de Libération National (ex-M.U.R.), sota el títol:

QUAN ELS MAQUIS ESPANYOLS REBEN A LA PREMSA

Encara és massa aviat per poder revelar de quina manera de quatre anys ençà els grups dels maquis espanyols... Encara és massa aviat per poder revelar de quina manera de quatre anys ençà els grups dels maquis espanyols...

Aquests guerrillers tenen dret a l'agraïment del nostre poble... Aquests guerrillers tenen dret a l'agraïment del nostre poble...

Però... per ells, la lluita tampoc s'ha acabat... Però... per ells, la lluita tampoc s'ha acabat...

ropeu del feixisme del nazisme... ropeu del feixisme del nazisme... ropeu del feixisme del nazisme...

Es d'aquest sentiment de unitat en el combat que n'ha sorgit la cordial recepció oferta ahir pel President de la U.N.E. i el Cap dels Guerrillers... Es d'aquest sentiment de unitat en el combat que n'ha sorgit la cordial recepció oferta ahir pel President de la U.N.E. i el Cap dels Guerrillers...

Tots els que parlàren, caps militars, representants dels partits i sindicats que integren la U.N.E., així com dels periòdics espanyols, recordaren l'activitat dels guerrillers i exaltaren els lligams fraternals dels dos pobles sedents de llibertat i demanàren que llurs esforços es vegin cada dia més lligats i recolzats... Tots els que parlàren, caps militars, representants dels partits i sindicats que integren la U.N.E., així com dels periòdics espanyols, recordaren l'activitat dels guerrillers i exaltaren els lligams fraternals dels dos pobles sedents de llibertat i demanàren que llurs esforços es vegin cada dia més lligats i recolzats...

Tolosa a 15 setembre 1944.

BREU COMENTARI AL SEGON PUNT DEL PROGRAMA D'ALIANÇA CATALANA I U. N.

Anem a crear una nova Espanya forta i sobirana, una Catalunya recobrada, única i amurada de llibertat i de justícia... Anem a crear una nova Espanya forta i sobirana, una Catalunya recobrada, única i amurada de llibertat i de justícia...

Volem significar, que el passar comptes no ha d'ésser una cosa particular, ni personal... Volem significar, que el passar comptes no ha d'ésser una cosa particular, ni personal...

Nosaltres, doncs, no caurem en aquesta «situació» antirevolucionària i provocadora... Nosaltres, doncs, no caurem en aquesta «situació» antirevolucionària i provocadora...

Precisem que quan parlem de falangistes no ens referim pas a aquells que, com per exemple els obrers han estat forçats a formar part dels sindicats verticals falangistes... Precisem que quan parlem de falangistes no ens referim pas a aquells que, com per exemple els obrers han estat forçats a formar part dels sindicats verticals falangistes...

Resumim dient que es farà una depuració total i absoluta en l'aparell de l'Estat sense oblidar l'exèrcit... Resumim dient que es farà una depuració total i absoluta en l'aparell de l'Estat sense oblidar l'exèrcit...

CATALUNYA saluda «Reconquista de Espanya», òrgan de la Junta Suprema d'Unió Nacional, que tant ha lluitat i fet per la llibertat dels pobles hispànics.

Cap poble que estimi el seu honor no hauria de permetre que la seva rehabilitació fos obra exclusiva d'altres, sinó que el seu renaiement ha d'ésser fruit dels seus esforços i de les seves energies... Cap poble que estimi el seu honor no hauria de permetre que la seva rehabilitació fos obra exclusiva d'altres, sinó que el seu renaiement ha d'ésser fruit dels seus esforços i de les seves energies...

PIUS XII Discurs del 1er de setembre 1944.

CATALANS! Escolteu RADIO ESPANYA INDEPENDENT (Estació Pirenca)

A les 7, en ones curtes de 20 i 30'25 metres... A les 16'30, en ones curtes de 20 metres... A les 18, en ones curtes de 34 i 40 metres... A les 22 i a les 23'30, en ones curtes de 40'5 metres.

L'ALIANÇA CATALANA

Malgrat la brutal repressió exercida pels xacals hitlerofalangistes, els nostres germans a Catalunya acaben de donar un nou i gran pas per la lluita del nostre poble contra Franco i Falange... Malgrat la brutal repressió exercida pels xacals hitlerofalangistes, els nostres germans a Catalunya acaben de donar un nou i gran pas per la lluita del nostre poble contra Franco i Falange...

El manifest, que fa pocs dies ens han enviat i que pensem donar-lo a conèixer ben aviat a tots els catalans de França, palesa abundantment quin és l'esperit que els anima... El manifest, que fa pocs dies ens han enviat i que pensem donar-lo a conèixer ben aviat a tots els catalans de França, palesa abundantment quin és l'esperit que els anima...

Per això ha d'ésser i és un motiu de goig per a tots nosaltres al constatar, que la unitat sigui una realitat viva a casa nostra... Per això ha d'ésser i és un motiu de goig per a tots nosaltres al constatar, que la unitat sigui una realitat viva a casa nostra...

Trametem, doncs, la nostra més calorosa i fraternal salutació al Consell Directiu d'Aliança Catalana a Catalunya... Trametem, doncs, la nostra més calorosa i fraternal salutació al Consell Directiu d'Aliança Catalana a Catalunya...

Heus-aci el que publica l'òrgan del FRONT NACIONAL FRANCÈS «LE PATRIOTE» du Sud-Ouest de Toulouse... Heus-aci el que publica l'òrgan del FRONT NACIONAL FRANCÈS «LE PATRIOTE» du Sud-Ouest de Toulouse...

«Ahir, en el Cafè de la Paix, la Unió Nacional Espanyola ofrenà a la premsa tolosana un vi d'honor, al qual assistiren els representants de tots els periòdics de la Resistència i sense cap excepció... «Ahir, en el Cafè de la Paix, la Unió Nacional Espanyola ofrenà a la premsa tolosana un vi d'honor, al qual assistiren els representants de tots els periòdics de la Resistència i sense cap excepció...

Així l'Espanya unida acollia a Tolosa la França unànime... Així l'Espanya unida acollia a Tolosa la França unànime...

Els nostres amics han estat vilipendiats massa sovint pels francesos traidors, perquè nosaltres ens desentenguéssim de rendir-los un homenatge fraternal que al mateix temps representava una reparació... Els nostres amics han estat vilipendiats massa sovint pels francesos traidors, perquè nosaltres ens desentenguéssim de rendir-los un homenatge fraternal que al mateix temps representava una reparació...

I nosaltres no hem pas volgut desentendre'ns de demostrar-los que per la veritable França, malgrat els esforços dels falsejadors, aquests mai no pogueren desfigurar tampoc l'aspecte de l'autèntica Espanya... I nosaltres no hem pas volgut desentendre'ns de demostrar-los que per la veritable França, malgrat els esforços dels falsejadors, aquests mai no pogueren desfigurar tampoc l'aspecte de l'autèntica Espanya...

Seria excessiu el pretendre que els nostres amics pensin sense rancor de cap mena amb la sort que la França — la França oficial d'aleshores, però mai la veritable — reservà a aquestes primeres víctimes del nostre enemic comú... Seria excessiu el pretendre que els nostres amics pensin sense rancor de cap mena amb la sort que la França — la França oficial d'aleshores, però mai la veritable — reservà a aquestes primeres víctimes del nostre enemic comú...

I una vegada més s'ha palesat una unanimitat en les reaccions franceses quan els nostres hostes ens digueren: que mentre el Consolat de Toulouse retornava a l'Espanya, el poble de París i els republicans espanyols que lluitaven amb ell, han tornat a l'Espanya la seva embaixada de França... I una vegada més s'ha palesat una unanimitat en les reaccions franceses quan els nostres hostes ens digueren: que mentre el Consolat de Toulouse retornava a l'Espanya, el poble de París i els republicans espanyols que lluitaven amb ell, han tornat a l'Espanya la seva embaixada de França...

Lluïsa MAMIAC A Tolosa, 15 Setembre 1944.

Catalunya

Les llibertats es conquereixen lluitant.

ORGAN D'ALIANÇA NACIONAL DE CATALUNYA A FRANÇA

ALIANÇA NACIONAL DE CATALUNYA S'ADREÇA A LA CONFERENCIA D'U. N. E.

Catalunya i la Conferència d'U. N. E.

La Conferència d'Unió Nacional a França ha tingut, per la seva grandiositat, repercussions enormes a tots els pobles hispànics i a tot el món. És una campanada que ressona mortalment per als agents nazis a Espanya, Franco i Falange saben, ara més que mai, que la unitat total s'ha fet definitiva dintre i fora del país. La decisió de lluita de tot un poble contra un grapat de botxins és més impressionant i més ferma cada dia. I la solució preconitzada en públic per Unió Nacional i, a la nostra pàtria, per Aliança Nacional de Catalunya, és la sola democràtica, deixant al poble elegir lliurement el seu destí i liquidar un passat doloros.

Franco sent cada cop més amenaçada la seva posició. Atacat per tots, la seva defensiva resulta grotesca; el franquisme ja està a les acaballes i pertoca al poble donar el cop final. Franco i els seus acusen llur feblesa. El propi capítol ja parla ell mateix de la Junta Suprema i les nostres forces, i demostra amb això que l'únic perill és el que li ha vingut i li ve de la nostra actitud ferma.

Com diu l'informe del Secretariat a la Conferència, Franco i la Falange no abandonaran el Poder, i nosaltres no podem ésser espectadors, sinó actors de primer pla. Si la Unió Nacional és l'instrument de combat de tots els pobles hispànics, Aliança Nacional de Catalunya és l'arma de lluita del poble català. I a França no som sino una part del moviment d'insurrecció general a Catalunya i a Espanya. Totes les forces hi participen, i és risible pensar que les dretes poder estar al servei de les esquerres o inversament: aquest infantilisme polític és bo per als enemics de la unitat. Igualment és absurd imaginar que disminuïm les llibertats de Catalunya lluitant conjuntament amb Espanya per a enderrocar el feixisme, o que Espanya pot sortir perjudicada per la nostra aportació. Catalunya té un lloc, i li farà honor, en la lluita antifranquista, i tots els pobles d'Espanya honoraran Catalunya reconeixent-li les llibertats que li pertocquen perquè la unitat ens haurà agermanat més íntimament que mai.

Un pretext de la revolta militar va ésser lluitar contra el separatisme. Devia ésser per combatre el separatisme que Franco bombardejava Madrid! Les conclusions de la gran Conferència sobre els problemes hispànics donen a Catalunya la garantia que la nostra personalitat nacional serà respectada. La nostra aportació a la batalla conjunta contra Franco i la Falange, sota la direcció de la Junta Suprema, proven clarament

als propis, als estranys, a la posteritat, com deia Arribau, que Catalunya tampoc no s'absenta de la batalla del món, i que la nostra pàtria es sap sacrificar per ella mateixa, per Espanya, per la Humanitat, perquè així manté una tradició gloriosa i esdevé més gran i digna.

ACCIO i UNIO

demana als espanyols el senyor PORTELA, que saluda la U. N. E.

Passant per Montpel·lier, l'ex-president del Consell senyor Portela Valladares ha concedit una entrevista al diari «La Voix de la Patrie» sobre el problema d'Espanya. Ha dit:

—És evident que Franco intentarà aferrar-se al poder per tots els mitjans, amb els mateixos mètodes de violència que ha emprat fins ara.

Per a nosaltres no hi ha sino una fórmula: l'acció i la unió. Cal girar els pits cara al perill, apartar les discussions inútils. Únicament l'acció és divina, les paraules no són sino vent. Sobretot, cal no admetre conxorxes.

Interrogat sobre la Conferència d'U. N. E. a Tolosa, diu que no hi pogué assistir per raons estrictament personals, però els ecos que n'hi arribaren li permeten creure que l'entusiasme i la unió eren al fons de tots els cors.

Sobre les relacions franco-espanyoles, afirma:

—El bloc franco-espanyol és necessari a l'equilibri europeu. Sempre he predicat aquest acostament, i això d'ençà del 1938. M'hi he dedicat de tot cor. L'aliança franco-espanyola pot ésser una sòlida garantia de pau, per a l'esdevenidor.

El senyor Portela insisteix sobre la unió:

—Davant l'acció, la política ha de passar a segon pla. Tots els

espanyols han de realitzar la unió en la lluita, si volen arribar a resultats positius.

Per fi el senyor Portela expressa a la U. N. E. i a tots els espanyols la seva cordial simpatia.

Part del públic que no pogué entrar al miting de Tolosa

A. N. C. encarna la unió de tots els catalans en proposit decidit, irrevocable, de lluitar fins a aconseguir llurs llibertats...

Compatriotes:

El Consell Directiu d'Aliança Nacional de Catalunya assisteix amb entusiasme al Ple d'Unió Nacional i amb simpatia adreça a aquest Ple la seva fervent salutació.

Aliança Nacional de Catalunya, és Catalunya. Ella enclou tots els Partits i Organitzacions sindicals, en el que tenen de força a Catalunya, i per això pot presentar-se davant vostre dient que és Catalunya qui us parla.

El Ple que estem celebrant és el Ple de la Unitat, és el Ple on ha d'afirmar-se la unitat moral dels espanyols puix que aquesta és l'única i veritable unitat.

Unitat moral d'Espanya, que no podria ésser mai una realitat mentre la llibertat dels pobles no fos amplament reconeguda.

Catalunya, que té una personalitat ètnica ben determinada, un traçat històric inconfusible, un verb que li és propi, una tradició de lleis que són inspiració seva, que té en el fons de la seva ànima un indestructible sentiment de cultura pròpia, es presenta davant aquest Ple històric i sense exemple en els annals d'Espanya, per a manifestar-se a favor de la lluita per l'alliberament dels pobles hispànics i per al reconeixement dels seus drets i les seves llibertats.

En adreçar-nos a Unió Nacional Espanyola, tan magníficament representada en aquest Ple, sabem que ho fem al més selecte del poble espanyol, al més admirable de l'ànima espanyola, d'aquesta ànima que bateja al compàs del nostre temps i que enterament s'ha lliurat en lluita a mort contra el franquisme a la reconquesta de les seves llibertats i de la seva independència.

Si una analogia històrica haguéssim de deduir d'aquest Ple, diríem que, semblant a les Corts de Càdic, avui i aquests dies es forgen en aquest ambient august d'emoció per la Pàtria i per la Llibertat el futur i la grandesa d'Espanya.

I Espanya és Catalunya. I Catalunya és Espanya. Com Espanya són Castella, i Galícia, i Bascònia, com Espanya és la que aci tots representem impulsats per un

sol desig, Espanya model i exemple per als altres pobles.

I per això Aliança Nacional de Catalunya, i en la seva representació, el Consell Directiu, acut a vosaltres, perquè sap que a tots us inspira un mateix sentiment de llibertat, per tal que la Unió Nacional Espanyola, amb la solennitat i la importància històrica que ha de desprendre's d'aquest Ple, reconegui que Catalunya part integrant d'Espanya és nacionalitat, junt amb els altres pobles hispànics, amb dret a la plenitud dels seus atributs.

Els Reis Catòlics desviaren la història d'Espanya forjant una unitat filla de la força. Les monarquies austriacques i borbòniques aguditzaren aquesta desviació. La República volgué rectificar-la concedint els Estatuts, que fou el començament del reconeixement de més amples llibertats.

Ara toca a Unió Nacional Espanyola i a aquest Ple l'honor, i ens atrevim a dir la glòria de tornar al seu lloc la història d'Espanya, donant-li els fonaments, la base per tal que la unitat sigui un fet, una realitat, no producte de la força com abans, sino de la lliure voluntat de tots.

Aliança Nacional de Catalunya encarna la unió de tots els catalans en el propòsit decidit, irrevocable de lluitar fins a aconseguir les seves llibertats. Per això A. N. de C. està identificada, compenetrada amb la U.N.E. Perquè U.N.E. és la representació de tot el poble espanyol que lluita contra Franco i Falange. Perquè U. N. E. és la major garantia de llibertat per al seu poble, perquè U. N. E. representa la via ascendent per on Espanya forja el seu destí.

Perquè U. N. E. i A. N. de C. es complau a proclamar-ho, considerant un deure seu el dir-ho, és el moviment que encarna i representa la unió del nostre poble, la solidaritat de totes les nostres classes socials davant els destins de la Pàtria, avui sotmesa per la més odiosa de les tiranies.

Perquè U. N. E., bategant al compàs de l'ànima popular, que és sempre la del sentit comú, sap que la conquesta de la llibertat del poble espanyol ha d'ésser obra del propi poble espanyol. Ningú i menys nosaltres no desconeix la valor de l'ajut estranger, però aquesta aportació, per a ésser efectiva, per a merèixer-la, ha de tenir per base l'esforç, el sacrifici de tots els espanyols. Res no s'aconsegueix en la vida sense sacrifici ni sense esforç. Tant els individus com els pobles.

I per això avui, ja a Espanya, guiat per la gloriosa Junta Suprema d'U. N. E., el poble en lluita

insurreccional ha iniciat el moviment definitiu del seu alliberament.

I el poble espanyol, per mitjà dels seus heroics guerrillers, ha creat l'instrument del seu esforç i del seu sacrifici que ha de conduir-nos, forçosament, a la victòria.

Podran els eterns descontents assenyalar defectes o culpes a U. N. E. Per moltes que aquesta en tinguis, són desfets quan davant nosaltres existeix l'exemple d'aquests milers de guerrillers els quals amb generositat juvenil, poques vegades igualada i mai no superada, ofereixen llurs vides per la llibertat i la independència d'Espanya.

U. N. E. representa l'esforç i el sacrifici de tots els instants per la llibertat d'Espanya, i d'això neix per a tots els espanyols l'esperança d'un futur de benestar i de grandesa per al nostre país.

Perquè U. N. E., amb visió àmplia, dictada pel patriotisme que inspira la seva obra, no sol encarna l'obra del present, la de cada dia, sino que obre el camí a horitzons futurs que demà Espanya lliure dels seus botxins farà seguir de pau i de justícia i de riquesa moral i material. Perquè U. N. E. ha sabut i sap, a cada instant, interpretar el sentir del poble espanyol, és per això que A. N. de C. està al costat d'ella, afirmant que és el sentir del poble de Catalunya.

Perquè Catalunya no podrà mai desentendre's d'Espanya. Seria un suïcidi. Catalunya sap que les seves llibertats marxen paral·leles a les d'Espanya. Sap que la seva grandesa va pel mateix camí que la grandesa del poble espanyol. Sap encara que el botxi Franco oprimeix Espanya oprimint Catalunya.

A. N. de C. saluda amb emoció ho diu novament, que som part integrant d'U. N. E. perquè fet-ho així complex amb un manament històric que vol que els destins d'Espanya i de Catalunya siguin els mateixos.

A. N. de C. saluda amb emoció els heroics guerrillers espanyols, braç executor del desig de llibertat del nostre poble. A. N. de C. tributa homenatge a la Junta Suprema d'U. N. E. com a organisme rector de la lluita que tots sostenim per la llibertat d'Espanya i per la seva independència.

Compatriotes:
Per Espanya
Per Catalunya
Visca la Unió Nacional!

La Conferència d'Unió Nacional Espanyola agraeix les aportacions nacionals de Catalunya, Euzkadi i Galícia a la lluita comuna contra el franquisme

La Conferència saluda i reconeix l'aportació que el poble català, sota la direcció d'Aliança Nacional de Catalunya, el basc i el Front Alliberador Galleg realitzen per a l'alliberació d'Espanya, forjant així les premisses de llur pròpia alliberació en tant que nacionalitats oprimides.

De les conclusions de la Conferència d'Unió Nacional Espanyola a França

CRONICA INTERNACIONAL

La situació exterior del franquisme és més precària cada dia. Anglaterra insisteix que no accepta de cap manera l'ocupació unilateral de Tànger. El general petit proposa a de Gaulle una visita a Espanya per a crear un bloc llatí entre els dos països i Itàlia —oblida dir si la Itàlia de Mussolini o la popular que lluita amb els aliats. La resposta de França és invitar Stalin, acceptar una invitació a Moscou i enviar els gendarmes a Andorra. Aquest darrer fet, sobretot, és tan greu com a símptoma i pot tenir tals conseqüències que tal vegada haurem de tornar a parlar-ne. I el general petit reacciona... reconeixent el general de Gaulle!

Mentrestant els rumors més inversemblants (que cal acollir amb reserves) circulen sobre l'estat de salut i àdhuc la vida de Hitler. A l'oest avança una gran ofensiva franco-aliada i la batalla de Budapest continua, camí de Berlín, tot i que l'anunci de la presa de la capital danubiana va ésser donada amb precipitació per alguns diaris. I Suècia també es veu amb cor, per fi, de protestar contra Hitler per una violació de frontera.

RECONQUESTA i RECONSTRUCCIO

Lluitar per l'alliberament d'Espanya i de Catalunya; foragitar del sol de la pàtria Franco i Falange, autèntica sucursal de l'Alemanya d'Hitler. Tot seguit treballar sense repòs pel seu engrandiment.

Treball i cultura, enlairament del nivell de vida. El saber, amb ample camp on desenrotllar-se. La moral, la consciència, cada dia més en el lloc de preferència, i que l'enlairament espiritual acompanyi estretament l'enlairament material.

Heus-aci el nostre programa, el que ens imposablem com a ciutadans que vivim fora de casa, manifestant al món des de fa cinc anys que nosaltres, que no hem sofert tot: camps de concentració, presons, deportacions, etc., no suportariem tot, vingués el que vingués, abans d'ajupir-nos al jou de l'ésser que traïx Espanya i en fa un llac de sang, on la misèria pren el nom de Falange.

Però, perquè arribi l'alliberament de la Pàtria i el començament del treball que l'ha de posar al nivell de les Nacions avançades — que ja estem cansats de misèria espanyola, d'emigració d'obres espanyols, de l'Espanya on l'infant es veu obligat a abandonar l'escola de bona hora per ajudar la família amb el seu trist jornal, de l'Espanya on encara hi ha províncies amb un 40 per cent d'analfabets —; perquè això arribi, perquè sigui un fet, cal unió; unió absoluta i desinteressada de tots els espanyols de bona voluntat; unió ara quan s'apropa el moment de la lluita decisiva, i unió en el moment en què, lliure la nostra terra de l'opressor, caldrà començar la tasca

EL NOSTRE SETMANARI

A partir d'aquest número, tenim assegurada la publicació regular del nostre periòdic.

La nostra adreça és: Hotel du Grand-Balcon, 8, rue Romiguières, Toulouse (Haute Garonne).

Saludem el Consell Superior d'Aliança Nacional de Catalunya, constituït a Barcelona, que dirigeix la lluita contra Franco i Falange.

El camí del combat

Encara ressonen a l'orda les paraules pronunciades en el miting d'Unió Nacional, per un dels oradors: «Si propugnem la lluita armada per a enderrocar Franco i Falange, no és pas pel gust de fer vessar més sang. És per una exigència de la realitat. Franco i el seu règim només poden ésser vençuts per la força, puix que per la força governen i s'imposen.» I aquestes altres: «Nosaltres perdérem l'any 1939 una batalla. És ara, avui, de reprendre el combat. La lluita no pot acabar-se només que amb la completa desfeta de Franco i Falange.» Hi haurà cap antifeixista espanyol que refusi el deure d'incorporar-s'hi? Fora un fill indigne aquell que fes el sord als plans de la seva mare torturada. L'Espanya, que es doblega de dolor, ens crida a tots al seu auxili. Són molts els que han sabut defensar-la, en terres estrangeres, lluitant contra l'enemic que va ajudar a apunyalat-la. Justa venjança. Avui, que les circumstàncies ens permeten d'apropar-nos al botxi principal, cal que tots reclamem un lloc en el combat. No hi fa res que hàgim lluitat trenta dos mesos i que una desfeta temporal ens hagi portat a l'exili. Quan la terra tremola de ràbia i de dolor, nosaltres, allunyats d'ella, la sentim retrunyir. Els gemecs de les presons ens arriben i ens commouen; el crit dels que cauen encoratja el nostre ànim i el predisposa a la venjança. La rebel·lia dels que allà pateixen és la nostra rebel·lia. Ben segur que a-hir vàrem batre'ns com a lleons per tal d'evitar-li la desgràcia que avui l'omple de dol i de llàgrimes; ben segur que sabérem donar al món l'exemple d'una resistència heroica, defensant el nostre dret a voler viure dignament. Però tot el que hem fet no és suficient. Clar veiem que la nostra Victòria ens costarà molt cara. I, qui gosarà regatejar-li el preu? La Història ha volgut imposar a la nostra generació el sacrifici de les seves vides, per tal de salvar Espanya, una vegada més, de l'oprobri i l'escarni de governants malvats i traïdors. Acceptem agraïts aquesta missió. Si demà, la llibertat conquerida ens permet construir una Espanya on siguin realitats els principis de la justícia social, de la llibertat política, de la igualtat, de la fraternitat; si assolim alçar el nivell econòmic i cultural del país; si fem d'ella una nació avançada, en tots els aspectes del progrés, els nostres sacrificis hauran estat ben recompensats. Les generacions futures ens ofrenaran l'homenatge que és deu als salvadors de la Pàtria.

Per a alliberar Espanya del jou del règim franquista, per a poder construir una Pàtria gran i lliure, només tenim un camí: el del combat. Sapiguem seguir-lo!

VICTORIA

gegantina de la reconstrucció. Pensem-hi tots, en el que això representa. Què és un interès particular davant la salvació de la Pàtria?

Es comprensible tot egoisme de partits, d'organitzacions, en les pàtries on tot és pels uns i la resta pels altres. Ah! però una pàtria com concebem nosaltres, on es trobi el benestar, el respecte; on la riquesa de la pàtria sigui veritablement la riquesa dels seus ciutadans — patrimoni de tota veritable democràcia —, això, aquesta pàtria, si que val tots els sacrificis, sacrificis per obtenir-la i per mantenir-la després; si que mereix la renúncia a una finalitat particular tenint en compte que les organitzacions i partits res no perden de tot allò que els caracteritza i que és bàsic en ells; que tots tenen la seva paraula a dir, el seu esforç a acomplir en la reconquesta i reconstrucció de la Pàtria.

Aliança Nacional de Catalunya és part integrant de la Unió Nacional de tots els espanyols.

Els franco-falangistes estan en ritme que llurs amos. L'eufòria la davallada. Segueixen el mateix que els produïa els fets d'armes nazis va dissipant-se'ls. Les ànimes imperialistes han perdut totalment llur consistència. L'annexió de Gibraltar, Cuba, Filipines, el Rosselló francès i la creació de l'Imperi són el record d'una il·lusió. La defensa de Berlín pels soldats de Franco fou un joc de paraules. Però tot ha quedat plasmant. Són fets consumats, i com a tals, han passat a la història. I la història ningú no pot esborrar-la.

Hi ha monstres que, malgrat estar saturats de crims i sang, quan es veuen davant la justícia són capaços de qualsevol baixesa. La mort els espanta. No tenen esma d'anar per llur propi peu al piquet d'execució o al patibul. I és que aquesta fortalesa no és competència ni d'un ambiciós, ni d'un tirà ni d'un criminal. El coratge és exclusivament dels homes forts; dels homes que lluiten i moren defensant causes justes. Hi ha actes que no es poden explicar altrament.

Franco ha felicitat el President Roosevelt per la seva reelecció. Els efectes han estat retroactius. La premsa dels Estats Units ha reaccionat virilment. La neutralitat belligerant, els assassinats

CRIMINALITAT i CINISME

dels poble espanyol i la felicitació de Franco al Laurel, President japonès de les Filipines. — que ocasionà en el seu temps una enèrgica protesta del Govern nord americà, — han estat la seva inspiració. Hi ha pildores que no es poden assimilar. La rèplica ha estat tan fulminant que Franco, per a justificar-se, ha fet unes declaracions a la United Press.

Amb la inconsciència d'un desequilibrat ha dit en síntesi això: Que Espanya és calumniada en suposar-la capaç de viure a remolc de cap política estrangera. Que el falangisme és un producte espanyol, que a Espanya tothom viu i treballa en pau i no tem, sinó que cerca que el món ho comprovi. Que les institucions democràtiques en diversos països han donat excel·lents resultats; però que a Espanya, degut al peculiar temperament espanyol, han conduït a tot el contrari. Que, ad-

huc, els mètodes que semblaven moderats, aplicats per homes de certa moderació, solament servien per a permetre el desencadenament de totes les violències; que per això calia reforçar l'autoritat. Que Espanya tenia obertes les fronteres als seus fills; i que milers d'aquests que abandonaren el territori, a conseqüència de la victòria falangista, s'havien reintegrat a la Pàtria ocupant llocs preeminents en diverses activitats, especialment els intel·lectuals. I que està vedada l'entrada als espanyols que, vivint a l'estranger, desafien l'autoritat de l'Estat falangista i per la violència intenten enfonsar-lo.

Creu potser que amb aquesta farsa desviarà o farà desaparèixer el coneixement que l'opinió mundial té dels seus procediments i de la seva política? El món ha sofert prou per a enganyar-lo tan fàcilment. De criminals i cinics ja n'està cansat. L'experiència del nazisme ha estat dura i cal fer-lo desaparèixer. I Franco no pot ésser una excepció, car el poble sofreix i oprimit d'Espanya i els espanyols que viuen a l'estranger, amb les armes a la mà, sota els plecs de la bandera d'U. N. E. li donaran el càstig que mereix un monstre de la seva talla.

Romà de Montigalà

Notes al marge

UNA ANECDOTA D'ARAGON

Ja sabeu que Aragon va parlar, en nom dels intel·lectuals francesos, al miting d'Unió Nacional Espanyola. Fou saludat en nom dels intel·lectuals catalans i hom li expressà sobretot l'agraïment pel magnífic poema *La Santa Espina*, exaltant un poble que canta dret, aparegut a França sota la dominació alemanya. Car Aragon és un gran amic d'Espanya i de Catalunya. Com tota persona justa i intel·ligent.

Es curtos recordat una anècdota: el poema fou llegit a Barcelona, davant les autoritats falangistes, en 1942. No pogueren protestar perquè el llegia... el propi representant de Petain. No cal dir que aquest diplomàtic estava ja al servei de la Resistència francesa, i no demostrà poc després passant obertament a les seves ordres amb tot el personal diplomàtic i consolar de la capital catalana.

Un altre gran amic de Catalunya i d'Espanya, i al mateix temps un dels grans escriptors francesos com Jean-Richard Bloch, com tants altres dels quals no s'ha parlat aquests dies però que no oblidem mai, André Malraux, passa per la dolor d'haver perdut la seva esposa, la novellista Josette Clotis, en un accident — estúpid com tots — de ferrocarril.

El coronel André Malraux és al front. Ja hi havia estat a casa nostra, i ens va deixar un llibre aspre i viu, «L'Espoir», sobre la guerra d'Espanya. Recordem que Malraux, aviador, fou l'heroi que destruï gairebé sol una columna de guàrdies civils a Medellín, a principis de la guerra. Després na estat perseguit, i s'ha llançat a la muntanya, on es feia air Berger-També va lluitar a la Xina.

Rebi l'il·lustre autor de «La condition humaine» i de tantes altres obres mestres l'expressió de la nostra condoleença plena de simpatia i de tristesa.

WAGNER NO FOU NAZI

Els nazis volen presentar com a pròpies les autèntiques glòries alemanyes, igual com els tranquistes vénen a dir que Cervantes va ésser falangista. Beethoven, que dedicà la simfonia heroica al Napoleó de la campanya d'Itàlia, general de la República, i esborrà la dedicatòria quan Bonaparte es coronà emperador; Kant que parlava de la pau perpetua, totes les glòries de la gran Alemanya, llevat dels jueus, són enregimentades després de mortes. I Wagner, sobretot, és una mena d'autor consagrat de les moixigangues nazis, com si hagués estat dels seus.

I bé, no. Wagner combaté a les barricades de Dresde, amb Marx, a la revolució del 48, i en un llibre oblidat però força just per a l'època, «Art i Revolució», ve a dir que quan el poble puja a l'assalt de la fortalesa de la reacció els soldats del tirà, per nombrosos i ben armats que siguin, no tenen

força moral per a tirar contra el poble, i que la ciutadella cau amb una empenta.

Ara que Hitler sofreix a la pròpia Alemanya una oposició creixent, les paraules de Wagner són profètiques. El monstre no està vençut encara. Té armes terribles; és, com sempre, verinós. Però ja se li afebleixen els braços. Per això no ha pogut defensar París. Per això recula sempre. Per això costa menys enderrocar Franco amb una insurrecció nacional que no pas suportar encara més temps el seu terror insofrible. És menys cruent, i per tant més humana, la insurrecció que la passivitat. Evitarem nous vessaments de sang si ataquem tots units els usurpadors.

N. GRIERA

Escriptors venals

Es hora ja que els espanyols sortim al pas dels escriptors que s'han passat aquests últims anys omplint de fang i vergonya els que lluitarem defensant la nostra Pàtria contra el feixista i traïdor Franco i la seva Falange.

Hi ha escriptors que, protegits per les autoritats lligades de mans i peus a Hitler, s'han atrevit a escriure llibres que són una veritable atemptat a la veritat. Sobre la guerra que sostinguérem contra la xurma franquista ajudada per italians i alemanys, s'han escrit monstruositats que un dia caldrà desfer, i sobre nosaltres, els que en mil combats ens trencàrem la cara contra tropes gairebé sempre més ben armades que nosaltres, Pierre Daguerre, en el seu llibre «Dolores aux mans vides», ens diu: «Rien d'étonnant à cela. Tout le monde sait que les «rouges» sont des lâches et n'ont de courage que lorsqu'ils se mettent à cinq ou six pour assassiner un homme sans défense».

Això és la fòbia dels feixistes contra els defensors de la llibertat. Es de tant que coneixen el nostre valor que escriuen així. Homes d'aquesta mena no mereixen el nom d'escriptors ni s'els hauria de fer cap comentari als seus llibres. I el que hauriem de fer és dir a aquest *savi de la literatura* que es dirigis al poble francès que ens ha vist lluitar — ni val la pena de parlar-los de la guerra de casa nostra — o més directament encara al «maquis» de la Corrèze, i li diran com es saben batre els «rouges» espanyols.

Que procurin informar-se els que així ens volen menysprear fent-nos passar per covards dels atacs a Egletons, Ussel, Brive, Tulle, etc., etc., i veuran quin paper van jugar-hi els que els satèl·lits de Petain ens deien bandits. I que preguntin el que feren contra les criatures indefenses «els defensors de l'ordre», enfollits de les derrotes que sofrien.

Menyspreem en el fons de la nostra ànima Pierre Daguerre i tots els escriptors — els mediocres, com els diu Lluís Capdevila — que, com ell, no solament no en tenen prou d'amagar la veritat, sinó que emmetzinen la mentida. França, la França d'avui, la que ens comprèn, ens jutjarà i sabrà dir al món com ens batem, el que hem fet per ajudar-la en la seva obra d'alliberament, i si sols som valents cinc o sis contra un i desarmat o si és altrament...

COMA

Corrèze, novembre 1944.

VERS LA PATRIA

HA MORT RAMON CAMPAMAR

En Campamar és mort! —em digue un amic, ara fa prop d'un any.

Mort? Impossibile... No pot ésser.

I mentre sorgien aquests mots de la meua boca, amb rapidesa vertiginosa em venia a la memòria el record de la darrera entrevista tinguda amb ell un capvespre, en ple carrer Riquet.

Amb aquell somriure tan seu, de triomfador, que mai no l'abandonava, però amb la veu un xic insegura per l'emoció em digué:

—Què vols «nano», per allà baix?

Això de «nano» no era pas qüestió d'anys, sino d'alcària. Al seu costat, tots ho semblàvem una mica.

—Res... Records als de casa... que tinc moltes ganes de veure'ls.

—I no em tens enveja? Jo d'ací sis o vuit dies ja tindrè davant

el meu esguard Catalunya, Barcelona, la muller i el petit.

I dient-me aquestes paraules, els seus ulls quasi negres brillaven en la penombra plens de foc d'amor, i de confiança en ell mateix.

—Si, potser si que t'envejo; però...

—Bé, doncs a reveure...

I l'abraçada fou forta, perllongada, mentre que sentíem com els nostres cors batgaven a un ritme emocionat.

—A reveure, i bon viatge...

I les mans que encara s'entreteixien es desferen, lliscant tal com s'escorre un nus mariner.

—A reveure...

Els meus ulls humitejats el veieren marxar al seu pas llarg, ràpid, perdent-se en la foscor del carrer.

I En Campamar és mort... Va caure en el transcurs d'aquest viatge perillós i que el seu temperament de lluitador va acceptar amb goig, car el menava a retrobar els seus grans amors: Catalunya i la família... I va caure en compliment de la difícil missió encomanada, sense haver pogut trepitjar terra catalana, terra ibèrica.

De quan el coneixia jo? De molts anys, d'aquella època en què regia els destins d'Espanya aquell títella que va morir com un avortó, de cara a un bidet d'hotel a París...

Fou en aquelles reunions clandestines on es forjava l'ambient que havia d'asfixiar l'opressor, en aquelles reunions per bars i pisos circumstancials, a Gràcia, a Sant Andreu, a Sants, etc., que el vàreig conèixer, adolescent encara, amb la seva figura atlètica, alt i ben plantat, però amb cara d'infant.

Aleshores començà a lluitar per Catalunya i junts ens vàrem trobar a tots els batibulls més o menys perillosos d'aquells temps: la «Sanjuanada», Sánchez Guerra, el frustrat assalt al camp d'aviació del Prat quan Galan i Garcia Hernández, i per fi en les tasques electorals que havien de culminar en la proclamació de la República el 14 d'abril.

Enquadrat en les Joventuts d'Esquerra Republicana de Catalunya començà per En Campamar la doble tasca de lluitador als grups de xoc i la d'educador d'infants pels quals sentia veritable inclinació.

Així era ell, i el seu temperament, aiguabarraig de dolçor i violència, el caracteritzava en aquest doble aspecte d'home valent i sense manies, suau i tendre.

El 6 d'Octubre el trobà a l'Ateneu Republicà de Gràcia, curant físicament i política els vaillets, estant, però, al seu lloc de combat a l'hora de la veritat.

Perseguit, va assolir burlar la policia, i així començà per a ell la segona època de treball clandestí per la llibertat i per Catalunya, perquè Campamar sentia un gran amor per la terra que l'havia vist néixer; però la seva catalanitat no era la de Pastoret i Jocs Florals, no era una catalanitat trista i ensopeada, forjada en les històries arcaiques de quan els reis Pepets, no. Ell sentia i volia una Catalunya d'avantguarda, democràtica, una Catalunya rica, forta, que pogués ocupar amb dignitat el lloc que per la seva vàlua actual científica, literària i político-social mereixia.

I és imbuït d'aquesta idea, portat per aquesta flama que Campamar es trobà, al començament de la lluita contra Franco, fet un fervent lluitador, i és com a tal que deixant, com tants d'altres ho feren, dona i infant, marxà al front des dels primers moments, amb una centúria de Carles Marx, i és allà que a poc a poc, a pols, pels seus coneixements, pels seus dots de comandament i sobretot per la seva valentia, passà de soldat a Comissari de Companyia, per a ésser-ho de Batalló més tard. I quan, impossibilitat per quatre ferides no fou apte per al front, aguantant-se amb unes croses, continuà la tasca a la reraguarda dirigint l'escola de Comissaris del XVè cos.

—En Campamar és mort! —em digueren passant a França.

Els atzars de la guerra ens havien separat, sense saber res l'un de l'altre, i la mala nova m'emocionà, però no m'estranyà gens; però quina no fou la meua gran sorpresa i alegria ensem en retrobar-lo al Camp d'Agde... Si, fou al camp des artistes d'Agde on ens retrobàrem, i fins al dia en què ignorant-ho ens donàrem el darrer adéu, ja no ens havíem separat més.

Veremes, camp de Sant Cebrià, Argelès, C. T. E., Salbris, a la fàbrica d'obusos; la retirada, Pamiers... i altra vegada la C. T. E., i cap als Alps...

Neu, fred, fam, res no podia contra aquell temperament excepcional. S'havia de fer quelcom!... I començàrem a organitzar la resistència passiva sabotejant tot: treball, eines, etc. Però no n'hi ha prou... Ja arriben orientacions i consignes: s'ha de constituir la Unió Nacional de tots els espanyols exiliats... Hi ha dificultats, i «Reconquista» no arriba... No hi fa res, es farà a mà, i dibuixos, articles, normes, tot es fabrica i compagina, i per tot el Departament corre de mà en mà «Reconquista de España» gràcies al dinamisme d'En Campamar.

Tot té una fi, i damunt nostre recaigueren sospites, i per a desempellar-se de nosaltres decidíem deportar-nos a Alemanya «ben recomanats» i fou aleshores que decidíem aixecar el vol i cap a Tolosa, que hi manca gent.

Des de l'endemà cercàrem contacte amb el Partit i U. N. on trobàrem de seguida bons companys que ens ajudaren i orientaren, i fou en aquella mena de cova del carrer de Filatiers que el treball començà de nou: reunions, dibuixos, documentacions, tot el que calia. Per a ell no hi havia res impossible tractant-se

El seny català

Els catalans som homes de seny, tothom ho diu i nosaltres hem aïllat a creure-ho. Per tenir seny entenem aquella visió clara, lògica, humana, natural, sense cap mena d'entrebanes, som amants de tot el que és planer, ens agrada dir pa al pa i vi al vi. Un català barroer és rar a casa nostra; hi ha el viatjant cridaner, però és una mena de gent que cada dia desapareix; en general, no som baladreners. Les nostres ciutats es distingeixen per aquella comprensió mútua, ben entesa, bona minyona.

Catalunya és terra de gent asenyada, el desenvolupament cultural no és privatiu d'uns quants, és força bo i repartit. Les nostres institucions són casolanes, no temim somnis imperialistes ni expansions llunyanes. Arreu del món es troben catalans, que es distingeixen per ésser refractaris a l'assimilació, homes d'ofici, bons treballadors.

Barcelona és una ciutat de gent ni rica ni miserable, el benestar sorgeix de la manca de tavernes, fugim de les exageracions; si fins les muntanyes de Catalunya interior són assequibles, fàcil és dominar-les. La nostra terra és plena de bon sentit, els homes i les dones raonen, calculen, pensen i obren, obren amb seny.

El prestigi a casa nostra no és funció de riquesa, no es produeix per un fet públic; els homes més apreciats, més coneguts, són aquells que li han donat institucions casolanes. Pocs com en Clavé han deixat en morir una obra bella i una nissaga de deixebles enamorats de la seva obra. Verdaguier, Guimerà, Rossinyol, tenen al cor dels catalans un lloc que cap home públic, fora d'En Màcia i ara d'En Companys, no han pogut assolir.

Si fem abstracció de Barcelona, l'element cosmopolita és gran; l'aportació aliena determina un xic la vida, els fets crapulosos que emplen els diaris durant dies i més dies són escassos i gairebé desconeguts.

Els catalans no reconeixen preeminències ni jerarquies altres que aquelles que creixen i moren amb la persona que les posseeix. Ens agraden les caramelles i els flocs de Sant Joan. Ens agraden les sardanes que es ballen al carrer perquè tothom pot entrar-hi. Voltin que els camins siguin plans i les cases ben bastides. Tot això no reconeixen propis i estranys unes vegades per menysprear-nos, altres vegades per a lloar-nos.

Els gaions i les condecoracions, la cooraino i el matonisme no són fets per a Catalunya i perd

de lluita, ja fos amb la ploma, el lapis o la pistola. Hores d'angoixa, noves persecucions i per fi la marxa.

I En Campamar és mort!... I és mort en el més aclaparador anonim, ell que en les quatre vegades que fou ferit podia haver mort gloriosament.

El destí li ha jugat la mala passada que la mort li segués la seva vida en la solitud de les muntanyes pirenenques, esgotat pel cansament, i sense que els seus ni nosaltres poguem retre homenatge a les seves despulles... Però sí podem!, i és per això que jo en parlo avui, honorar la seva memòria i fer que l'exemple del que fou gran lluitador i amant de Catalunya ens serveixi d'estímul i guia.

Ramon Campamar, tu ets mort; però amb mi, tots els que et coneixien diran que no, que no és possible, puix que nosaltres et tindrem sempre present amb la teua figura d'atleta i cara i cor d'infant, i amb aquell somriure etern que floria en els teus llavis.

J. BORRAS

Tolosa de Llenguadoc, novembre del 1944.

el temps aquell que vulgui aclimatar-los-hi.

Així som i no d'altra manera, i essent com som, no volem canviar, ens agrada dir pa al pa i vi al vi.

Lluny de la nostra terra hem perdut allò que ha fet fins ara la nostra personalitat? No ho creiem, però cal demostrar-ho, perquè mirant el panorama polític dels catalans a França, tenim un dubte. L'enyorança de les coses de casa nostra no és prou gran per a mostrar-nos el camí a seguir?

La germanor ha estat sempre cosa corrent a Catalunya. Pocs països poden presentar una xarxa d'institucions, de germanor i ajut a l'altri, que poden sense demerèixer comparar-se amb les millors existents. Les mutualitats es desenvolupen com produeix la terra bona i ben conreada. Les cooperatives de consum i de producció tenen fama i eficàcia, els sindicats obrers, els de camperols, tot ens demostra que l'esperit d'ajuda i d'unió no són estranys ni rars. Voleu res més bell que aquelles institucions tan catalanes com són els ateneus, que arreu emplen els nostres pobles petits i grans i les nostres ciutats? Quantes escoles han creat els nostres ateneus? Quants obrers han millorat llur qualificació per al treball? Quants autodidactes han produït aquests centres que han subsistit malgrat tots els canvis polítics? Es l'esperit de germanor, la unió dels homes de casa nostra, sense cap mena d'intervenció oficial, és el desig de realitzar obris les finalitats de les quals excedeixen de la vida d'un home.

El personalisme és passat de moda a casa nostra, els títols per ells sols no tenen cap valor, els homes han de demostrar en tot moment llurs virtuts i llurs falles, la caiguda vertical és poc coneguda, o anem endavant o fem fallida, a poc a poc, a la catalana.

Cap altra terra no té tants elements comuns i tan poques diferències. Si volem unir els catalans, toquem una sardana, obrim una escola, canalitzem un riu. Fora de la política som homes de seny.

Però en política què som? Som també gent de seny? Parlem-ne. Franco segueix arruïnant Espanya i especialment Catalunya, la nostra terra és més perseguida que les altres terres d'Espanya, i és natural que sigui així, perquè és a Catalunya on el feixisme té menys amics. Tots els moviments renovadors o regressius que ha sofert el poble espanyol han nascut, s'han forjat i desenvolupat a Catalunya, però han mort també a Catalunya. A Catalunya es va aixecar Primo de Rivera i la pressió de Catalunya va ésser un factor important en la seva caiguda. La República va ésser proclamada a Catalunya abans que a cap altre indret. Les llibertats de Catalunya varen ésser els motius públics, no els veritables, que varen determinar la sublevació militar feixista, i volem creure que el falangisme, fill esquitit i mai nascut del contuberni nazi-feixista, morirà també a Catalunya.

A la nostra terra no hi ha falangistes o n'hi ha molt pocs. La majoria de jerarquies i profitaires són aliens. Això és com es, perquè no pot ésser de cap altra manera. Els catalans som amants de les nostres coses, i les estimem tant que per aquest motiu som antifeixistes. El feixisme és miserable, inhumà, criminal, pocasolta i matonista i nosaltres representem els elements contraris.

Les persecucions que han sofert les nostres ciutats i els nostres pobles, les vexacions més greus i sagnants són degudes a les nostres característiques essencials, a la repugnància que sentim pel govern del sabre, a la nostra vida senzilla i poc complicada, al nostre amor al treball i a les nos-

tres qualitats casolanes, són degudes a un fet. No som assimilables.

Des del temps de Carles I fins avui hem lluitat sempre contra el feixisme. No és deia el mateix nom, tant li fa, era molt semblant i era el precursor; era d'importació alemanya i havia ensibornat molta gent; però no ha convingut mai els catalans.

Catalunya ha sofert sempre les conseqüències del desbalestament i de la pèrdua de les llibertats de les altres terres d'Espanya. Perdues les Comunitats castellanes i les Germanies valencianes, el camí de la pèrdua de les nostres franquícies i dels drets que ens reconeixien els textos legals de les Corts Catalanes era obert.

La història ha d'ensenyar-nos molt. Consultem-la. Quan els catalans han gaudit d'una llibertat merecuda, ha estat sempre en aquells moments en què a les altres terres d'Espanya les classes populars o els partits progressius han ocupat el poder. Quan, per contra, els imperialistes, els militars o els reis absoluts han dirigit o millor dit han mal dirigit els destins d'Espanya, Catalunya ha estat sempre perseguida. Per a obtenir una Mancomunitat durant la Monarquia, es va lluitar molts anys i un cop de sabre va arconar-la. La República va amar més enllà i més de pressa i l'Estadut fou una fita en el camí de les aspiracions dels catalans, que vàrem perdre per manca d'unió. Units, el bienni negre no hauria estat possible, i el 16 de febrer és el triomf de la unió.

La unió de tots els catalans és avui més necessària que mai. Si Catalunya ha estat sempre matèria adobada per a ésser la víctima de la tragèdia espanyola, ha estat sempre perquè no hem sabut unir-nos, és perquè no hem sabut comprendre que els interessos veritables dels catalans han estat sempre i són avui estretament lligats amb els interessos de les altres terres d'Espanya, i anirem més lluny encara. Els interessos i la llibertat de Catalunya són solidaris dels interessos i de la llibertat d'Espanya i dels interessos i de la llibertat de tots els pobles del món.

El feixisme va començar a Itàlia i va arrelar i desenvolupar-se arreu. Lluitant tots plegats els pobles antifeixistes han detingut primer i vençut després la marxa del feixisme i acabaran per sempre amb aquesta follia de domini presentada amb un matonisme barroer. El nazisme serà vençut i ho serà perquè tots els pobles s'han unit. Franco serà vençut i ho serà el dia en què tots units volguem.

La lliçó que ens dona el món no ha d'ésser endebades. Si volem una Catalunya gran, cal anar a casa nostra i com que no som prou forts per a anar-hi sols, hem d'unir els nostres interessos amb tots aquells que com nosaltres necessiten deslluir-se de Franco.

La unió dels països democràtics és l'única força que ha permès la victòria que s'apropa. La unió de tots els francesos en la lluita contra Hitler és la que ha permès l'alliberament de França. Units els francesos amb tots els antifeixistes residents a França, els exercits invasors han fugit més de pressa que no varen entrar.

Per apagar el foc tots units, i quan el foc serà apagat, cadascú arreglarà la seva casa.

A Catalunya no hi ha feixistes o n'hi ha molt pocs. Tots els catalans poden unir-se i, si no ho fan, que no ens diguin que som homes de seny.

PAU BALSSELLS

Com més contribuïm a la lluita contra Franco i Falange, més treballarem per l'esdevenidor del nostre poble.

El règim de Franco és el règim del crim

El poble francès sap qui és Franco; coneix perfectament el paper que ha jugat durant els quatre anys de dominació hitleriana a França, atacant el més sagrat dels seus sentiments nacionals. Dia rera dia, a través de la premsa redactada al dictat, de les seves emissores i dels seus discursos grotescos i amenaçadors, insultava la França ocupada per les hordes hitlerianes, incitant-les a la barbàrie i a l'extermini dels patriotes que es resistien a la dominació. Per a Franco, els patriotes francesos són bandits i criminals; França, un país degenerat; París, la capital de l'Art i de les Lletres d'Occident, és presentat per la premsa falangista com la capital de la corrupció i del bolxevisme.

L'Espanya de Franco ha estat sempre el centre de l'espionatge nazista; res no escapa al seu control gràcies a les facilitats que el règim falangista proporciona a la Gestapo.

Quan l'estiu de l'any 40 els alemanys entraren a París, els falangistes es manifestaren a Madrid al crit de *Visca Hitler i mori França*; més tard assaltaven els Consolats dels països aliats i internaven en camps de concentració les personalitats polítiques i intel·lectuals franceses que aconseguiren escapar-se de la barbàrie nazista. En el comble del seu ridícul entusiasme i obeïent al seu amo Hitler, Franco tingué l'audàcia d'amençar França concentrant grans contingents de tropes als Pireneus, demanant el Marroc francès i també Oran per al seu imperi d'opèreta.

Els ports espanyols són les bases d'aprovisionament dels submarins alemanys que socorten les tropes

d'invasió que encara resisteixen en alguns llocs de la costa de l'Atlàntic.

Mentre el poble espanyol és condemnat a la fam, els millors vins, els fruits, olis i llegums són considerats com a productes d'exportació per a enviar-los a Alemanya. Milers i milers d'obriers han estat trets de les presons i dels camps de concentració per a obligar-los a treballar en les fàbriques de guerra. En les mines de carbó, de mercuri i de ferro s'ha treballat intensament durant els quatre anys de dominació nazista per a alimentar la seva màquina de guerra. L'Espanya falangista ha estat sempre governada per l'amo de Franco, obligada a amenaçar els aliats amb la mobilització d'un milió de soldats per a defensar les carreteres de Berlín.

Franco ha estat sempre l'aliat dels homes de Vichy, dels Petain, Laval i Henriot amb els quals mantingué estreta relació a través del seu agent Lequerica, pagat esplèndidament per la Gestapo. Altes personalitats de la República Espanyola foren detingudes pels esbirros de Vichy a petició de Lequerica i lliurats a Franco per tal que aquest els fes afusellar pels seus criminals falangistes.

Franco odia França; Franco és enemic del règim que el noble francès s'a donat després del seu alliberament. Encara calenta la sang dels herois que caigueren durant l'alliberament de París, «La Vanguardia» de Barcelona, en el seu número del 29 d'agost, s'ha atrevit a dir: «... aunque De Gaulle instaló hoy oficialmente su Gobierno en la capital de Francia, de momento allí no impera otra ley ni otros ejecutores de la ley que el irresponsable maquis.» L'existència de l'Espanya feixista

constitueix un perill i una amenaça constant per a la seguretat de la IV República. L'Espanya de Franco és avui el refugi de tots els agents de la Gestapo i de les Milícies de Petain, que han pogut burlar la justícia francesa travessant la frontera. Es l'Espanya de Franco on les tropes alemanyes, vençudes admirablement pel poble francès reben els honors i l'homenatge dels falangistes i llurs caps són admesos a l'exèrcit espanyol.

Franco no pot ésser reconegut pel Govern francès. El règim falangista és el règim de la traïció d'uns quants generals ambiciosos i depravats que vengueren Espanya al feixisme alemany. El poble francès avorzeix Franco perquè sap qui és, qui representa i perquè no oblidarà l'ajut que ha prestat als botxins que han ensangonat la seva noble terra durant els quatre anys llargs i tenebrosos de l'ocupació.

La Junta Suprema d'Unió Nacional és l'instrument de lluita per a l'alliberament de la nova Espanya, de l'Espanya democràtica, amiga i aliada de la França que ha sabut reconquistar la seva llibertat i la seva independència amb la sang dels seus fills més predilectes.

M. ROSSET I SALA

COPS DE TIMBAL

A mi m'agraden més les de lladres i «serenos».

Avui, però, per començar, us n'explicaré una de riure.

Diògenes cercava un home, amb una llanterna. El procediment està encara de moda, i en tindreu la prova anant a l'estació. Hi trobareu uns senyors que vigilen l'arribada dels trens. Aquests senyors són molt espavillats. Tant que si en el tren hi ha espanyols o catalans els reconeixen al primer cop d'ull. De més a més són la delicadesa en persona, puix que es posen immediatament a llur disposició en tot i per tot.

Si hom els demana l'adreça d'U. Nacional o d'Aliança N. de C. es fan a miques per a servir-los. I els condueixen a la direcció contrària.

Perquè, naturalment, a Unió Nacional i Aliança N. de C. només hi ha uns quants desaprensius que cometen la bogeria de lluitar contra Franco. Amb la qual cosa donen proves evidents que estan venuts a l'enemic.

Perquè l'enemic, naturalment, és Unió Nacional i Aliança Nacional de Catalunya.

No cal dir que tenen la sensibilitat a prova de bomba. Perquè se'n senten de verdes i de madures. Però no en fan cas, i continuen, imperturbables, la seva tasca.

Si Franco ho sap es farà un tip de riure.

I tu, amlo lector, no rius també? Si no rius, és que et fa fàstic.

Amic lector, jo voldria poder parlar-te un dia seriosament. Però no hi ha res a fer.

Perquè, malgrat tot, hom troba sempre, en la vida, una nota còmica.

Qui ha dit que Franco era un botxi i un traïdor?

Qui ha dit que Franco havia imposit una dictadura sagnant, còpia corregida i augmentada del feixisme italià i el nazisme alemany?

Qui ha tingut la gosadia d'afirmar que Franco ha instituit, per la força, la llei del crim, que Franco neda en un mar de sang, que Franco ha empobrit i afamat el poble per a millor servir el seu mestre Hitler?

Són les males llengües. Franco mai no ha estat lligat a Hitler ni a Mussolini!

Espanya, l'Espanya tal com Franco l'ha «arranjada», és una «Democràcia orgànica»!!! Franco és un «demòcrata»!!!

Així s'expliquen moltes coses que no veiem clares.

Els que no volen combatre amb les armes a la mà, fins a la mort si cal, contra Franco i Falange, estan inspirats per un noble sentiment de solidaritat.

Entre «demòcrates» la lluita armada no hi cap.

Perquè seria un fratricidi.

EL TIMBALER

L'enemic public numero 1 de Catalunya

MOSCARDÓ

«Reconquista de España» ha publicat que Moscardó, el sinistre virrei franquista de Catalunya, ha fet assassinar 1.800 patriotes d'ençà del desembarcament aliat a França.

Vet aquí el sagnant general falangista, amb el seu aspecte patibulari, visitant el front de l'est, voltat d'oficials de la sinistra «Divisió Azul».

Catalans! Mireu-lo bé i no l'oblideu. Catalunya ha de venjar tots els seus morts.

Breu comentari al quart punt del Programa d'U. N. i A. N. C.

La ferotge dictadura franquista ha eliminat tot el que tenia olor de llibertat. La d'opinió, perquè sabia l'odi a mort que el poble espanyol i català sentia i sent per Falange. Si s'hagués pogut expressar fins les pedres s'haurien aixecat. La de premsa perquè aquesta arma de propaganda i de lluita només havia de servir per als interessos franco-nazistes. La d'associació i reunió perquè sols interessava l'existència dels sindicats verticals i de la Falange. No han respectat la llibertat de consciència car després de Franco i Falange no hi ha res més que Falange i Franco. Enemics de la llibertat, no poden admetre que hom censuri llurs crims i orgies de sang. Per tot això s'ha convertit la península en una enorme presó. Saben que amb un règim democràtic els seria impossible resistir a l'onada d'indignació d'un poble esclavitzat. La conseqüència immediata ha estat la imposició d'un terror crònic.

Nosaltres que anem units sota la bandera d'U. N. i de l'A. N. de C. sabem que per a obtenir la llibertat d'opinió, premsa, reunió, associació,

de consciència i pràctica privada o pública de cultes religiosos ens cal lluitar. Per a obtenir-ho, amb plena sobirania popular, tenim el camí de la insurrecció. Ningú no ens ho portarà car els reis d'Orient no estan per treure les castanyes del foc perquè un altre se n'aprofiti. La llibertat s'aconsegueix en el combat, es guanya amb l'esforç diari, dins i fora de casa, i per realitzar aquestes conquestes ens cal la llibertat. Unitat sense recels i sense abdicació de cap ideologia.

HITLER HA MORT (Dels diaris)

El general petit. — Viva la muer-tee..

Els nostres artistes

Enterrament al camp de concentració

per FRANK

Catalunya

ORGAN D'ALIANÇA NACIONAL DE CATALUNYA A FRANÇA

**Pena
de mort
a Falange!**

L'ESPIONATGE FRANQUISTA

En el moment d'entrar en màquina, ens arriba la nova que Franco i Falange, en llur furia desesperada davant la resistència creixent del poble i el desprestigi internacional que també augmenta de dia en dia, han acudit una vegada més a llurs amics hitlerians per a redoblar el terror.

A França mateix, sovint hem arribat a desemascarar i a neutralitzar alguns agents falangistes, espies i provocadors, que pretenien infiltrar-se a les nostres organitzacions. Aquests indesitjables tenen el propòsit de destruir l'arma poderosa que són la Unió Nacional Espanyola i l'Aliança Nacional de Catalunya per a l'alliberació del nostre país. Ara, de Catalunya ens confirmen que hi funciona, sota la direcció del propi general Moscardó, una extensa organització d'espionatge germano-falangista que treballa sobre França.

Moscardó és President d'una societat germano-espanyola, domiciliada a Barcelona i organitzada a tot Catalunya, especialment a les zones frontereres, la qual té per missió fonamental organitzar l'espionatge germano-falangista a França. Malgrat que Moscardó figura oficialment com a President, té al costat seu, orientant i dirigint tot el seu treball, caps rellevants i especialitzats de la Gestapo hitleriana. Aquesta organització compta amb ramificacions serioses dintre França. Sota la seva direcció, es reorganitzen, a la part de Catalunya propera a França, els nazis alemanys i els milicians de Vichy que foren acollits per Franco quan van fugir d'aquest país per por al poble francès i a les forces aliades, entre les quals comptaren molt eficaçment les d'Unió Nacional Espanyola.

En aquestes zones, les autoritats falangistes requisen hotels per a aquestes feines, i d'Alemanya arriben constantment, en avió, personatges nazis.

El tristament famós general Moscardó és un agent declarat de l'espionatge alemany, una de les figures principals de l'obra de sabotatge, espionatge i provocació que els falangistes espanyols realitzen per compte de llurs amos hitlerians.

Les nostres organitzacions estan previngudes, i difícilment ens deixarem sorprendre per les maniobres hitlerianes. Però cal divulgar aquests fets gravíssims i posar en guàrdia tots els catalans i tots els espanyols sense excepció. L'enemic domina, desgraciadament, l'ofici d'espia. Els nazis han portat l'art de la infiltració, de la dissimulació, de l'espionatge, de la tortura, del robatori, del terror i la villesa en totes les seves formes a un terrible grau de refinament, barreja de sadisme oriental i de brutalitat prussiana. Hitler i els seus agents franco-falangistes han posat la intel·ligència i la tècnica al servei d'una causa detestable, sense considerar els mitjans. Cal, doncs, redoblar la vigilància, controlar més que mai les persones i les coses, conèixer els homes, ésser prudents. Sense caure en la por infantil o en la malifança sistemàtica, no ens confiïm al primer vingut. Anem amb compte, sobretot, amb la gent que arriba —o pretén arribar— d'Espanya. Els veritables lluitadors no acostumen desertar-ne en aquests moments. Hi pot haver entre aquests nousvinguts excel·lents patriotes, honestos i combatius, dignes del millor crèdit. Però hi ha, sobretot, enemics declarats o encoberts del nostre poble i dels aliats, i poden resultar perillosos.

Tots els compatriotes han de pensar que ens juguem, no solament la pròpia vida, sinó especialment la dels nostres germans que sofreixen a l'altra banda dels Pirineus el més vil dels escarnis. Només obrant amb la màxima prudència i discreció —que no són incompatibles, sinó al contrari, complementàries de l'esperit combatiu i de l'odi als opressors— tindrem autoritat moral i material per a secundar i reforçar, des de l'estranger, l'activitat de la Junta Suprema d'Unió Nacional a Madrid, que dirigeix la lluita del poble des d'un lloc de perill i d'honor. Així justificarem la confiança que els pobles català i espanyol demostren envers aquest organisme màxim de la nostra resistència.

La forma més eficaç d'escalfar les maquinacions nazi-falangistes és refermar la unitat i multiplicar l'acció insurreccional. Ara més que mai els fets van demostrant que la passivitat és, vulguin o no, la millor ajuda a Franco i Falange. Impulsem, doncs, la lluita del nostre poble contra els botxins. Així hauríem complert el nostre deure i hauríem correspost, honorablement, a la confiança que el poble ens demostra.

Espanya, amb els catalans!

16 noviembre 1944.

Camaradas de Alianza Nacional de Cataluña. — Toulouse.

Nosotros, guerrilleros que conocemos el gran historial revolucionario de nuestro pueblo hermano catalán, no podemos por menos que admirar vuestra gran obra, al movilizar para la reconquista de España a todos aquellos que aman la libertad y la independencia de España, entrando en el seno de U. N. E.

Por lo tanto os decimos, camaradas, hermanos catalanes: nos-

otros andaluces, aragoneses y castellanos os prometemos que estamos dispuestos lo mismo que vosotros en las gloriosas jornadas de noviembre en que el enemigo Mola se acercaba a Madrid, que fuisteis vosotros como un solo hombre al llamamiento del Gobierno. Así obedeceremos nosotros las órdenes de la Junta Suprema de U. N. E.

Viva España! Viva Cataluña!

Viva la U. N. E.!

Un andaluz, Holanda. — Un aragonés, Noguera. — Un castellano, Medina.

Joves catalans!

Dempeus contra Franco i Falange!

Durant el delicat i perillós període de la clandestinitat, els joves catalans hem lluitat estretament units amb els joves de la resta d'Espanya contra la Gestapo hitleriana i la policia de Vichy per a ajudar els nostres germans de lluita i sacrificis francesos a deslliurar-se de llurs opressors nazis. Ho fèiem perquè sabíem que lluitar contra els alemanys a França era al mateix temps lluitar contra el règim d'opressió del franquisme a Espanya i Catalunya, i perquè sabíem que era abreuçar l'existència de fam, misèria i assassinats que sofreix el nostre poble, sota l'opressió dels botxins falangistes.

Es així que la Joventut catalana a França ha demostrat ésser digna del seu passat, en posar de relleu el seu sentit de responsabilitat davant la croada de tots els catalans i espanyols per a la Reconquesta d'Espanya.

Pertot arreu els joves catalans fem el nostre deure de fills honorats dels nostres pares i mestres, Casanova, Macià, Companys, i tants d'altres que ens han ensenyat a lluitar i sacrificar-nos per les llibertats de la nostra pàtria catalana.

Es per això que avui més que mai els joves catalans tenim els

ulls posats dins la nostra estimada Catalunya, que el mateix que tots els pobles d'Espanya sofreix l'esclavitud, la misèria i l'assassinat del règim franco-hitleria.

Avui més que mai farem tot el que estigui al nostre abast per ajudar els nostres germans de Catalunya a la lluita per a la Insurrecció Nacional de tots els pobles d'Espanya. Avui mes que mai ens mobilitzarem fortament units per a la lluita contra Franco i Falange i obrir les presons als milers de joves catalans i no catalans que per ésser patriotes antifranquistes són torturats i assassinats pels criminals falangistes.

No hi ha dubte que per a això cal que tots com un sol home ens mantinguem units en tots moments i circumstàncies car les llàgrimes de sang del nostre poble, els caiguts per Catalunya, els que encara sofreixen les atrocitats del feixisme ho exigeixen. No podem desviar-nos d'aquesta missió històrica que els joves catalans emsem que els joves dels altres pobles d'Espanya tenim davant nostre.

Nosaltres, agrupats dins Joventut Combatent Catalana, organització de lluita de tota la joventut catalana sense cap mena de distinció politico-social ni de creences

religioses, fem una crida a tots els joves catalans perquè vinguin a unir els seus esforços als nostres per a fer més eficaç la nostra activitat en la tasca d'ajudar amb l'acció els nostres germans que a Catalunya lluiten obertament contra els opressors falangistes.

Un camí en la lluita per a la reconquesta de les llibertats i la independència de tots els pobles d'Espanya obtindrem les llibertats de Catalunya. Solament per la lluita els joves catalans podem guanyar d'un esdevenidor de llibertat, justícia i progrés.

La Joventut Combatent Catalana a França ha de mobilitzar tots els joves catalans per a seguir l'exemple magnífic de Joventut Combatent que dins la nostra terra i en el si del Consell Superior d' A. C. condueix el nostre poble pel camí de la insurrecció nacional que, dirigida per la Junta Suprema, acabarà amb Franco i Falange i donarà a tots els pobles d'Espanya les llibertats desitjades i merescudes.

Per les llibertats de Catalunya dins d'una Espanya lliure i independent,

TOTS A JOVENTUT COMBATENT CATALANA.

GIL

El Secretariat d'Unió Nacional Espanyola a França, per tal de contribuir a la lluita que contra Franco i Falange mena la Junta Suprema d'U. Nacional en el mateix cor d'Espanya llança la iniciativa de donar-li 10.000.000 de francs.

Cap patriota no ha de regatejar la seva aportació.

Contribuim-hi tots i ajudarem així a alliberar els nostres pobles que tant dignament lluiten per mantenir enlairada la bandera de la Independència.

L'acció dels Guerrillers a les nostres terres és cada dia més enèrgica.

A Barcelona, Madrid, Galicia, arreu del país, els patriotes s'alcen contra el règim germanitzat de misèria que representen Franco i la seva Falange.

Els resultats de les operacions a la Vall d'Aran tenen les seves repercussions, car els pobles que han viscut uns dies entre aquests valerosos soldats de la independència han vist que els nostres guerrillers no requisaven ni robaven res, han comprès qui eren els que volen viure lliures i independents i que per a aconseguir-ho cal anorrear el franco falangisme i acabar amb els assassinats, els empresonaments i la política de fam que significa el règim franquista.

ANDORRA no pot ésser una base FEIXISTA

Queden a Europa cinc Estats minúsculs, supervivència del feudalisme: Lichtenstein, el Luxemburg, Mònaco, Sant Mari i Andorra. De tots aquests ducats, principats, principats o Repúbliques més o menys feixistes, un combat amb els aliats —el Luxemburg—, d'altres són neutrals, un altre —la República de Sant Mari, que servi de refugi a Garibaldi però darrerament s'havia vist obligada a donar-se un govern mussolinès— ha esta envaït pels alemanys i ha

esdevingut camp de batalla. De fet aquests Estats, fins a cert punt anacrònics en una Europa que tendeix cap a la síntesi tot respectant les nacions naturals, són tolerats pels altres. Els consideren o bé inofensius o bé útils per a certes combinacions, i els respecten en temps normal. Quan convé, però, llur propi isolament els garanteix, no pas la independència sinó la inevitable submissió, com ocorregué a Estats molt més potents — posem Bèlgica o Holanda —

quan volgueren garantir-se, tots sols en comptes d'acudir a seguretats col·lectives.

Es notable que cap d'aquests Estats no té un idioma nacional, per on es demostra una vegada més que llengua i nació no sempre són sinònims. No són francesos els monegascs, ni el belgues valons, ni els haitians, ni els suïssos o canadencs de parla francesa. No són anglesos els nord-americans. No són alemanys els alemanys del Volga. Però el que ens interessa

EL DESENVOLUPAMENT DE LES LLIBERTATS NACIONALS DE CATALUNYA ESTA FOS, I NO DE MANERA ACCIDENTAL, AMB EL FUTUR DESENVOLUPAMENT DE LA DEMOCRACIA I DE LA INDEPENDENCIA D'ESPANYA.

MADAME CHAUD

més, com a catalans, és la República d'Andorra. No tan sols perquè es troba enclavada en ple país català, a cavall d'una frontera delicada, sinó perquè ens uneix als andorrans una comunitat d'idioma i de cultura no interrompuda en almenys sis llargs segles de vida nacional andorrana. Aquest Estat petitíssim, fundat per Carlemany, objecte de litigis renovellats, ha tingut sempre, en efecte, la glòria i el privilegi de conservar la llengua catalana com a idioma oficial, quan era proscribida a tot arreu, i quan Catalunya ha tornat, en part, a governar-se ella mateixa, l'antiga afinitat cultural i moral amb Andorra s'ha reforçat.

Andorra amb les seves sis parroquies, que componen una quarantena de llogarrets, i els seus 6.000 habitants escassos, és una República administrada per un Consell de les Valls i protegida per dos co-prínceps: el president de la República francesa i el bisbe de la Seu d'Urgell. El govern espanyol, l'Estat espanyol, com a tal, no hi té res a veure. Cada co-príncep pot administrar una alta justícia, però — detall significatiu — les condemnes penals es compleixen a França. França hi té una oficina de correus i unes escoles i Espanya també. Totes dues oficines de correus editen uns timbres força escaients que fan les delícies dels filatelistes. Les escoles més freqüentades — especialment en temps de la Generalitat — han estat gairebé sempre les espanyoles, car fet i fet els resulta més fàcil l'estudi del castellà que del francès. Però la lliure Andorra sempre demana, i ha aconseguit de vegades, ensenyament en català. Ja que no pot formar mestres ella mateixa, és deure dels co-prínceps satisfer-li aquest mínim dret.

La salvaguarda de l'ordre públic és assegurada, en temps pacífics, per una reduïda policia andorrana. En temps agitats, França ha amenaçat sempre amb intervenir, especialment durant el segle XIX i més concretament en ocasió, sobretot, de les guerres carlines. Vet ací les dades dels advertiments francesos: 1819, 1867, 1880-81, 1885. Durant la guerrapanya de 1936-39, la gendarmeria francesa ocupà el país. Els alemanys van retirar els gendarmes francesos, però no van atacar — no els interessava — la neutralitat andorrana. Es consideraven ben servits per Franco i Petain, i no els mancaven agents, andorrans o no, dintre el país. Altrament no haurien tingut més escrúpols que per a atacar tants altres països.

A notar que Andorra és considerat per França, i amb més motiu per Espanya, com una nació estrangera. Cal anar-hi amb pasaport. I els andorrans també es mostren zelosos de llur personalitat. En 1926, l'oficina espanyola de correus va posar en circulació uns timbres amb l'efigie d'Alfons XIII, i la petita Andorra va protestar recordant dignament al món sencer que aquell sobirà amic i veí no era protector d'Andorra.

Darrerament — ja ho vam notar en una anterior nota editorial — el Govern de la República francesa s'ha vist obligat a enviar altra vegada els gendarmes a les valls. N'hi ha enviat 100, degudament enquadrats. No pas contra els pacífics andorrans, sinó contra els agents nazis alemanys i altres enemics de França i dels aliats que hi poden trobar refugi. Els andorrans, per si sols, no han constituït mai cap perill ni molestia per a llurs dos co-protectors. Són agricultors, i també comerciants habilitats — exporten tabac americà i altres productes exòtics sense importar-ne mai — però no pas homes de guerra, i teneh l'envejable franquicia de no haver de fer servei militar en plena Europa del segle XX! Això els fa defensar escrupolosament la nacionalitat andorrana, que no es pot adquirir sinó casant-se amb una dona «cap de casa» del país i residint-hi sense interrupció durant generacions senceres.

Els Estats Units, Anglaterra, la U. R. S. S., la Xina, salven la humanitat de les grans del feixisme, gràcies a llur unió.

Els nobles que volen ésser lliures segueixen llur exemple.

Trobem encertadíssima la mesura del Govern francès. Com hem estat els primers a denunciar els maneigs nazis a Catalunya — a Espanya, var denunciar igualment les maniobres dels agents hitlerians d'Andorra. Reconeixem que aquest advertiment no és desinteressat: ataquem els nostres enemics que han envaït la pàtria. Però els enemics dels nostres enemics són els nostres amics, i l'interès patriòtic de Catalunya i d'Espanya coincideix amb l'interès nacional de França. Això sol complia en política internacional, sense pressitat d'estratègies ni de sentimentalismes ineficaces.

Es de notar que durant la guerra d'Espanya el Xè Cos d'Exèrcit republicà i altres forces militars sense comptar les de policia, operaren a la frontera d'Andorra sense crear mai cap incident als andorrans ni als francesos. Els franquistes tampoc no en van produir en arribar a la ratlla: com que s'imaginaven vencedors, no els procurava res de violar fronteres.

Tal vegada Espanya podria al·legar que els drets del bisbat d'Urgell — país, com sabeu prou, de parla catalana — li corresponen. Però el Vaticà no ha accedit mai a la demanda franquista de renovar el concordat que existí amb la monarquia, i Franco no ha recuperat el dret de nomenar bisbes que tingueren, per excepció singularíssima, els antics reis d'Espanya. De fet, malgrat que l'Estat falangista torna a pagar els ministres del culte catòlic, viueix, als ulls del Vaticà, el règim de separació entre l'Estat i les esglésies instaurat per la República Espanyola. És una de les moltes derrotes diplomàtiques del franquisme, aquesta ja antiga. El propi bisbe de la Seu d'Urgell, que, com permeten d'afirmar-ho el seu ministeri i els seus antecedents, no és pas precisament un «roig», s'adreçà en català, en certa ocasió, als seus feligresos, des de l'emissora andorrana. No fa sinó obeir, en això, les instruccions de Roma, que mana que la predicació catòlica sigui feta, a tot arreu, en la llengua natural.

La pròpia Andorra, doncs, el Vaticà i França s'elevaren o haurien d'eleva-se contra tota violació de llurs drets per part de Hitler o els seus aliats. En aquest punt, Andorra, el Vaticà i França poden comptar amb la solidaritat moral i material desinteressada de l'opinió pública d'Espanya i especialment de Catalunya.

I ja que el general de Gaulle — no per consell de ningú, que no els necessita, ni ningú no comet la impertinència de donar-los-hi, ni la seva dignitat li permetria acceptar-los, sinó per pròpia i meditada iniciativa — ha decidit tornar a enviar els gendarmes a assegurar la pau a les valls d'Andorra, ens permetrem de formular a les autoritats franceses una suggestió i un prec. La famosa emissora Ràdio Andorra pot posar-se al servei dels aliats. Es sent perfectament a França i a Espanya. Supleix o pot suplir, almenys en part, emissores franceses sabotejades per la barbàrie hitleriana, i penetra en zones estrangeres on la paraula dels aliats no pot ésser dita lliurement. Caldria, doncs, posar Ràdio Andorra — bastida amb capitals francesos lliures, republicans espanyols i d'altres pobles aliats — al servei de França, o de totes les nacions unides. I caldria que la ràdio nacional andorrana, que prolonga sempre amb tanta complaença el bell himne de les valls, fes les seves emissions en català, que és la sola llengua oficial de la petita República i la del bisbat d'Urgell, així com en francès i en altres idiomes dels països aliats i en les llengües estrangeres, com l'espanyol per exemple, que convingués.

Amb aquesta decisió, Andorra afirmarà una vegada més la seva independència, la seva neutralitat i la lleialtat als co-prínceps protectors. I ningú no tindrà res a dir si un país estranger parla en la seva llengua. Quant a França, que no ha perseguit mai l'ús del català, que honora Mistral com un poeta propi en comptes de proscriure'l, no necessita tampoc permís de ningú per a protegir una llengua secular que també es parla en terres seves o bé fer ojejar al vent les quatre barres que han estat sempre bandera d'Andorra, del Rosselló i de les terres germanes d'Oc.

«Monsieur, votre pistolet?... Votre couteau?»

El capvespre del 9 de febrer del 1939, en trepitjar terra francesa a Prats de Molló, fou aquesta demanda que m'adreçà un gendarme. I més enllà em cridà un altre, empenyent-me:

«Allez! Allez!»

Després, voltat ja per la primera filferada, devora el riu Tec — escolant-se ocult en la fosca, només present per la fressa impetuosa —, caminant sense orient ni propòsit, entre gentes que s'escalfaven entorn de fogueres, mentalment em vaig preguntar:

«Com serà França, per a nosaltres?»

De moment no veia més que els llums del poble enllà del riu, les siluetes negres de les muntanyes altíssimes i el cel d'estrelles nítides.

A l'altra banda de les carenes, encara retrunyien explosions, avançaven les forces franquistes i llurs còmplices italo-alemanys, fins a assolir la fita de la frontera... i ençà d'aquesta fita...

L'endemà, quan el sol sortís, veuríem. I en aquest endemà començà l'odissea: camps de concentració d'Arles, el Barcarés, Sant Cebrià, Argelès... i després les Companyies de Treball i en elles la nostra vida de nòmades forçats i miserables.

La França que nosaltres — més o menys — havíem concebut, calia cercar-la en els periòdics i llibres

— en segons quins periòdics i quins llibres —. La França de la nostra tristíssima realitat era de gendarmes antipàtics, — salvant excepcions —, de caps i vigilants venals de C. T. E., de fam, d'explotació descarada de la nostra força de treball...

Entre nosaltres i el poble francès hi havia un mur de funcionaris, de policia, d'ordres vexants, de filferades, d'isolament a les platges i a les altituds alpines.

Els camperols, les gentes de muntanya que més estaven al nostre abast, ens veien com a incendiàries i assassins que havíem perdut una guerra menada contra la bona gent, i el nostre prestigi sinistre el confirmaven els nostres parracs, la brutícia inevitable i els guardians. Al nostre pas, als llogarrets, es tancaven les portes i engabaven les gallines.

«Voià les rouges, les espagnols!»

Arriba una C. T. E. la meua — a un llogaret perdut dels Alps, una Arcada una mica freda, lluny de nou quilòmetres del tren.

Era ja plena nit. Estàvem cansats, famolenos, i ens allotjaren en quadres abandonades on el vent i la pluja tenien prou forats per a entrar quan volien.

Una pagesa d'uns cinquanta anys, xata, amb mostatxos, aspra com una serrana de l'Arxiprest de Hita, vingué a la nostra quadra a dir-nos que ella era la mestressa i que de cap manera no

consentiria que encenguéssim foc, i l'endemà ens amenaçà amb cridar els gendarmes perquè els nostres plats bruts de menjar el ranxo els havíem rentat a l'abeurador de la placeta.

Fou el nostre Argus ferotge. Ella sabia qui havia encès foc, qui havia fet pipi contra un mur qui canava fort, qui havia dit que si continuava fent la xafardera li afaitaria el mostatxo... Ella era Madame Chaud, la terrible Madame Chaud, que sabia quelcom del que érem la «racaille espagnole».

Entre nosaltres hi havia un malalt d'insuficiència orgànica, i que a conseqüència de la fam i del cansament sofria crisis nervioses, amb pèrdua de memòria i trastorbals mentals.

Com a remeis, el sanitari de la C. T. E. no disposava d'altres coses que comprimits d'aspirina, pastanagues bullides amb aigua, moltíssima paciència i bon cor, elements dignes d'apreciar, però completament inútils per a compensar una deficiència orgànica agreujada per la misèria més pregona.

El bon cor el féu heroi, li donà valor per a anar a trucar a la porta de Madame Chaud i demanar-li llet per al malalt, de la vaca que ella tenia. Sorpresa de l'audàcia del sanitari, no sabé negar-la-hi.

Heroi se n'és una vegada, difícilment dues, i el sanitari no gosà tornar a demanar-li més llet... I aleshores es produí la meravella: Madame Chaud vingué en persona a portar-la i a interessar-se pel malalt, que desvariejant, potser suggestonat pels mostatxos de la dama, ens preguntà per què el venia a veure el ministre de Governació.

La follia passatgera del malalt era suau, plàcida, i — si es pot dir — alegre. Mai com aleshores no estava de més bon humor, i esguardant Madame Chaud somreia una mica, i a interessar-se pel malalt, que desvariejant, potser suggestonat pels mostatxos de la dama, ens preguntà per què el venia a veure el ministre de Governació.

Madame Chaud acabà per deixar-nos encendre foc dintre de la quadra, ens donà una cassola i una cadira, i àdhuc greix i instruccions per a cuinar uns cargols que havíem collit a la muntanya.

Esdevingué la nostra amiga i en certa mesura la nostra protectora, i convencé la menescala que els espanyols érem «braves», i s'esvai el perill que anés amb xafarderies als gendarmes i al comandament de la C. T. E. Podíem comptar amb la seva benvolença, i, finalment, amb la seva estima.

Entre nosaltres, trobà voluntaris per a donar uns cops d'aixada en el seu hortet o per a estellar-li llenya, i a qui li feia el servei el dijumenge l'obsequiava assegint-lo a dinar a la seva taula.

Allunyada en aquell recó alpi, on no havien arribat els estralls de la guerra, ella tenia una idea confusa de la lluita que ensangonava el món i de la contortura dels adversaris que s'enfrontaven; però comprengué, tanmateix, que nosaltres érem «dels bons».

I el mati en què, des de la porta de casa seva, ens veié marxar cap on volguéssim portar-nos, a qualsevol indret de França on la nostra dissort i el nostre treball fossin explotables per un plat de naps o de pastanagues. Madame Chaud plorà per nosaltres.

Les seves llàgrimes eren les primeres llàgrimes franceses que vèiem i que ens compensaven de tantes filferades, de tants gendarmes, de tantes vexacions immesures.

Amb el seu plor de dona simple ens descobrí la França que nosaltres havíem cercat, endebedes, i fongué molta amargor i ens donà esperança en un poble que sempre havíem volgut estimar.

El nostre combat

L'aportació dels catalans al combat contra Franco i Falange ha d'ésser entusiàstica total. Tots hem de contribuir-hi com un sol home. L'opressió i vexació de l'esperit de Catalunya i els sofriments dels nostres germans ho exigeixen. Catalunya pot esdevenir lliure i conservar onejant la seva personalitat nacional si en el combat que s'inicia els catalans complim amb el deure històric que ens pertoca. Del nostre esforç depèn que Catalunya continuï gloriósament el seu camí infinit en el concert de pobles del món.

Catalunya ha passat moments històrics tràgics i greus com el que Franco i Falange, de consorci amb el feixisme internacional, li han imposat. El xoc dels imperialismes i unitarismes falsejats per ofegar les seves llibertats i els seus conceptes socials d'avancada no són el primer cas en la seva història. Les ambicions d'Isabel la Catòlica i l'absolut Felip V ultrapassen àmpliament les aspiracions dels botxins actuals. Però Catalunya resistí heroïcament les escames. Mai no s'aconsegui doblegar-la.

La lluita per l'existència del nostre poble ha ompleat brillants pàgines de la història. L'heroisme dels catalans ressona en els àmbits del món i de l'infinit. El sacrifici que feren i la sang que donaren defensant llur terra no foren estèrils. Foren gestes que la feren immortal. Salvaren el que volien abatre els nostres enemics seculars: l'esperit de Catalunya. Aquest esperit lluminós que recol·lim els batecs de tot el que és l'essència de la nostra existència, sense xovinisme, es condensa en l'amor a la nostra terra. L'amor al

progrés humà i l'amor sublim a la llibertat.

En les darreries de la batalla que, en terres de Catalunya, donàvem als que avui són els seus botxins, el seu President, el nostre plorat Lluís Companys, recordava, interpretant el nostre sentiment, que «un català sense llibertat no pot viure». Res de més cert. Per la defensa de la llibertat els catalans han estat presents en les lluites d'arreu del món. Seria inconcebible, doncs, que en el combat que s'ha iniciat n'hi manqués cap. Seriem indignes de la nostra tradició històrica si així succeís.

Catalunya i els pobles hispànics necessiten el nostre esforç per a llur redreçament. La nostra sort individual i col·lectiva va íntimament lligada. Alliberant Catalunya alliberarem tots els pobles hispànics. I alliberant els pobles hispànics alliberarem Catalunya. És un principi intangible.

L'estabilitat de la llibertat universal ha d'ésser patrimoni dels pobles lliures. Nosaltres hem de tenir-hi el nostre lloc. Hem de conquistar-nos-el.

Els enemics seculars de Catalunya són els mateixos enemics dels altres pobles hispànics. Són els enemics que combaten els Comunistes de Castella i els Remences de Catalunya. Són els enemics de la llibertat del món. Són els Hitler, Mussolini, Petain, Franco i tota aquesta xurma putrefacta, que confabulats, amb freqüents intermitències, semblen la mort i la destrucció a la terra.

Llur presència al món sobra. Cal abatrets. Cal que el món quedi net de monstres com aquests. La neteja ha d'ésser radical. Llur destrucció serà la salvaguarda que el món podrà seguir la seva evolució sense col·lapses. Cal combatre'ls onsevilla i comsevilla. Nosaltres hem de fer aquesta feina a la nostra terra. Els reductes són allà.

El combat contra Franco i Falange ha començat. Aliança Nacional de Catalunya ha d'ésser la nostra arma. Condensa els sentiments de tots els que sentim en el fons del nostre cor l'odi contra els tirans de la nostra terra; i d'acord amb els altres germans d'Espanya, no hi ha cap dubte que ens menarà a la victòria, fent honor a la nostra gloriosa tradició, cap a la llibertat integral de la nostra terra.

Romà de Montigala

CENTRE D'ESTUDIS ECONÒMICS I SOCIALS «TOULOUSE-BARCELONE»

El proper dilluns, dia 27, a les 7 del vespre, començaran els cursos de llengües: francesa, espanyola i catalana. Inscripcions: a la Secretaria del Centre (1. Bld. d'Arcole, Tolosa de Llenguadoc) tots els dies, de les 16 a les 20 hores.

RODERIC FONSECA

Tants caps tants barrets

Es ben cert que quan un poble estableix un adagi, aquest es converteix en una dèria i, més encara, la saviesa popular adquireix una fixació, una realitat que sovint els investigadors i els sociòlegs no han sabut copsar.

Tants caps, tants barrets, heus aci una mostra ben escaient de la forma en què el poble posa de relleu, fa de pedra un dels mals més corrents a casa nostra.

En l'època romàntica de la Barcelona vuitcentista, quan aquesta no era encara la gran ciutat cosmopolita i industrial, quan era un cement comercial i menestral, els nostres compatriotes es dividien en dues classes, els que portaven barret i els que portaven barretina. Els primers eren senyors de cert relleu, homes d'autoritat o alguns senyors Esteves, alguns només; els altres portaven barretina o la gorra proletària. Les senyores que es cobrien el cap amb un capell eren poquíssimes i únicament en les grans solemnitats.

Quan la rebel·lió militar feixista va ésser vençuda amb un cop de pit del poble, calgué destriar i sotmetre els elements que encara seguien les petjades dels militars traïdors i dels feixistes vençuts. I com que portar barret era perillós, les festes dels nostres senyors i de les nostres senyores varen amagar-se com pogueren, no portaven capell o anaven amb gorra, i fins i tot sense res al cap. Hem vist abonades del Liceu i fins propietàries d'una llotja anar pels carrers, un xic apartats, no a la Rambla, amb mocadors de cap. Què voleu fer-hi, la dona segueix la moda i un mocador de cap, portat amb gust, fa bonic, fa distingit, es segueix la moda i sobretot evita ensopegades.

En aquella època de lluita viva, justa gairebé sempre, cruel de vegades i en certs casos francament revoltant, els porucs i els que no volien comprometre's, els que recordaven haver comès alguna malfeta, o encara alguna habilitat de licitud un xic discutible, aclaparats i bons minyons, s'adaptaven a tot. En aquella època no es podia dir: «Tants caps, tants barrets». Tothom era poble, era més just i més encertat dir: «Ni caps ni barrets». No es veien capells enlloc i els caps havien desaparegut sota les ales.

Era l'època de la igualtat indiscutible, era moda. Què voleu fer-hi! Tothom la seguia. Però aquella reina cruel, injusta i mal agrada va canviar sobtadament i va provocar una reacció contrària i tot seguit varen sortir caps, capells i jerarquies. Es la llei dels contraris. Fa com els rellotges, els grossos, aquells que posaven a les parets que diuen les hores anant d'un cantó a l'altre. Avui, però, no es porten gaire, els rellotges es porten petits, fàcils de mirar, més a prop de la mà que del cor, més a prop del gest que del cap.

Nosaltres tenim el deure d'evitar tota mena d'estralls. La guerra ja n'ha ocasionat prou. Durant molt de temps l'actuació era difícil i els que a cada moment ens jugàvem la llibertat i la vida, els que constantment érem vigilats per la policia i per la Gestapo, tampoc no portàvem barret, anàvem com podiem més sovint que com volíem.

Avui els núvols són llunyans, fa sol i sovintegen les belles jornades. Hi ha, però, molts punts foscos i molta feina que no és feta.

Catalunya, terra nostra, no està en possessió dels catalans, els invasors hi són encara, milers de catalans lluiten per la seva llibertat, i a cada hora, a cada moment esdevé possible que noves víctimes, nous màrtirs augmentin el nombre ja massa gran de pèrdues irreparables.

A Catalunya la policia segueix assassinant patriotes que lluiten, ataquen i es defensen igual que nosaltres ho fèiem fa pocs mesos, van sense res al cap, no porten barret i possiblement no passen la nit a casa per por que la policia els trobi adormits.

A Catalunya no es pot parlar català, res que recordi el nostre patrimoni espiritual no pot mostrar-se a la llum del dia. Les nostres institucions estan adulterades, escarnides, menyspreades. Ésser català, sentir català, escriure en català és un crim que es paga avui amb la vida com es pagava en aquells temps en què assassinaven En Carles Rahola, aquell patriota gironí que durant tota la vida havia treballat pels desvalguts i pels perseguits sense preocupar-se d'on venien ni on anaven.

França està alliberada, però Catalunya i Espanya no ho són. De nou els catalans hem de fer un treball intens, ple de desenganys i de dificultats, però no abandonarem aquesta tasca que té per finalitat el retorn a la terra amada, terra nostra i terra lliure. No ens posem barrets encara, és difícil portar un fusell, un paquet o una maleta amb el barret al cap. Els capells faran bonic a la desfilada de la victòria, però no a la lluita, lluita armada, lluita d'idees, d'activitat i d'exemple. Per a aquesta lluita sobre els barrets, és a dir fan nosa, perquè hi ha més caps que barrets i a més falta saber què dirà el poble català. Potser que voldrà fer foc nou, i llavors ens podríem trobar que treguessin els barrets a cops de pedra.

Però els catalans no som així, estimem massa la nostra terra per posar dificultats als que lluiten a casa nostra, als que s'aferren a una resistència insospitada, coratjosa, valenta, plena de fe i plena de risc. Els catalans a casa nostra no estan desunits com tampoc no ho estàvem nosaltres mentre hi havia alemanys a França. Encara hi ha alemanys a Barcelona, encara es lluita, millor dit, ara comença la lluita, els nostres germans han de fer tasca anònima i dura, no pregunten què farem demà, diuen senzillament que Franco i els falangistes, botxins de Catalunya, estan passejant-se com a amos i senyors amb més drets que aquells contra els quals es sublevaren fa ja alguns segles els serfs de la gleba.

I en aquells moments nosaltres discutim de caps i de barrets i fins i tot de barretades! Quin espectacle més lamentable! Quina pena fa! Som tan entossunits, tan poc catalans que vinclem la llibertat de Catalunya a un barret, a un barret escaient, fet a mida, perquè entre nosaltres tots sabem que hi ha barrets que són massa grans o hi ha caps massa petits.

Catalans, aquest camí és un camí sense sortida. Anem tots pel camí ample i arribarem abans, però anem-hi tots junts, amb el cap alt, sense barrets. Tampoc no hem d'anar-hi amagant el cap sota les ales, anem-hi amb el cap descobert o posem-nos tots una barretina, com els descarregadors del moll, com els que treballen i suen, com els catalans a Catalunya.

Davant la terra amada, sagrant, escarnida per homes tarats, i ultratjada en els seus sentiments més íntims, transformada en cementiri d'homes i d'idees, privada de la seva llengua, davant cinc anys de martiri i vuit anys de guerra, davant la negra misèria d'un poble treballador i honorat, davant tot aquest panorama, catalans, no és hora de posar-se barrets; és hora de lluita, és hora d'anar amb el cap descobert i amb el fusell a la mà.

PAU BALSELLS

El conegut actor cinematogràfic Stan Laurel ens prega que fem constar que no té res a veure amb un tal Laurel, president japonès de les Filipines, que fa riure molt més que ell.

Tino Rossi — accentueu la i, com fan els francesos, i ja sabeu que rossi vol dir ase — ha estat condemnat a treballs forçats aquests dies perquè havia servit els hitlerians i de passada robava, com és natural.

Els bons francesos hi guanyaran alguna cosa.

Els amants de la música i del cinema encara hi guanyaran més.

Quan el general petit volia menjar-s'ho tot, un falangista discutia amb un anglès, a Madrid. El falangista feia afirmacions:

—Anem a prendre Tànger.

L'anglès callava.

—Anem a prendre el Marroc francès.

L'anglès callava.

—Anem a prendre la Catalunya francesa.

L'anglès callava.

—Anem a prendre Gibraltar. Aci l'anglès va opinar:

—Aneu a prendre la fresca.

Aquests dies s'ha parlat un xic d'Andorra. Sobre aquest país corria fa un parell d'anys, certa o no — que no ho vam veure — l'anècdota següent:

DONATIUS

Milly: 50 francs.

COPS DE TIMBAL

El general petit, en el seu deliri imperialista, va invitar a Madrid el Consell de les Valls. Els dignes magistrats no es van fer pregar, i van anar a Madrid amb gran cortesia.

Els va rebre el «govern» falangista en ple, amb totes les creus i la faramalla. Franco mateix va presentar els seus homes: Tal, ministre de la Guerra; tal, de Justícia; Tal, d'Aviació, etc. impressionat per tanta glòria, el noble President de les Valls va presentar els pagesos que constituïen el seu modest ministeri:

—Aquest és en Pepet, ministre de Finances.

—Aquest en Jaume, ministre de Justícia.

—Aquest en Ramon, ministre de Marina.

Els franquistes no es van poder aguantar. Hi va haver una riallada general.

Els andorrans van quedar molt sorpresos, i Franco va dir, a tall d'explicació:

—Però si no teniu marinal!

—Senyor President — respongué amb dignitat el sindic andorrà — nosaltres no hem rigut quan ens heu presentat el ministre de Justícia!

Ha estat detingut el general Favagrossa — el nom és autèntic —, que es va distingir al servei de Mussolini.

També és autèntic que aquest individu formà part dels «herois»

LLUITA I PASSIVITAT

En el moment en què la bèstia nazi es veu perseguida i acorralada en el seu propi reduït per les forces victorioses dels exèrcits aliats i per la participació de tots els pobles en armes en aquesta grandiosa croada contra l'hitlerisme i quan els catalans com tots els pobles d'Espanya augmenten llur combativitat per aixafar Franco i la seva banda de pinxos falangistes i en el moment, també, en què els exiliats redoblen els nostres esforços per a ajudar més i millor el poble català en aquesta batalla que ha d'ésser decisiva per al seu esdevenidor, es pretén disminuir aquesta participació en el combat, proposant fórmules passives que qualifiquem de criminals perquè representen la intenció de frenar el precís concurs de la massa d'emigrats a la insurrecció antifranquista que porta a cap el nostre poble i que es manifesta pels cops que diàriament clava a l'enemic obrint el camí de l'alliberació.

Quan Catalunya ha comprès que les armes i sols les armes són les eines que forjaran la seva alliberació i la independència d'Espanya, gents sense cap sentit polític del que és i representa per Catalunya la lluita contra el falangisme, tracten d'enllocar el nom sagrat de la Pàtria maniobrant arreu per, fins amb el risc de comprometre seriosament aqueixa independència, barrar les seves llibertats, sense cap respecte de la voluntat del poble ni de la sobirania nacional.

Són els que més s'emplen la boca de República i de democràcia, els que veiem més disposats a accedir, al preu que sigui, a un retorn que, costi el que costi, els assegurui un viatge ple de comoditats a la situació d'avant-guerra. El que ells volen evitar és ni més ni menys — i en això com en moltes altres coses coincideixen amb Franco — que el poble s'armí, que el poble faci la insurrecció i pel camí de la lluita, instauri la veritable democràcia, sense trampes, sense enganys, de cara al país i no d'esquena als interessos del poble.

Es la Catalunya màrtir, són tots els d'Espanya mutilats per la ferotge repressió dels grossos falangistes, que pensen i senten així i que lluiten, no per a obtenir un lloc en el ramat de bens que necessiten els polítics immorals i els professionals de la mentida, sinó el lloc de majestat que correspon a la sobirania de la nació.

Avui es pretén argumentar, amb una dialèctica estranya als interessos del poble, que la insurrecció nacional iniciada ja en tots els àmbits de la península és una provocació a la repressió franquista, i en nom d'un humanisme que no podem creure sincer s'invoca la sang vessada. Perquè som humans,

perquè la sang que es vessa és la nostra pròpia demostrarem amb xifres per què nosaltres escollim el camí de la lluita contra l'odiàt Franco i refutem la dubtosa passivitat aconsellada per gentes que la practiquen ja fa molt de temps.

Mentre quatre anys de dominació alemanya costaven a la nostra ciutat de París més de 75.000 víctimes, la insurrecció de la capital de França per a foragitar els «boches» costava escassament uns centenars de baixes als patriotes. I quan en nom de la pau i de l'ordre Franco traïa la causa d'Espanya, s'obria al nostre país la més ferotge etapa de repressió que ha costat fins ara més de 300.000 patriotes assassinats per la Falange i més de 700.000 que jauen a les presons i camps de concentració del franquisme. Compte a part del balanç horrible de morts i calamiatats que produí la guerra.

Es l'acció i no la passivitat que estalviarà noves víctimes car si la repressió franquista s'accentua en la mesura en què la seva debilitat augmenta, precipitarà la seva caiguda per la insurrecció en massa de tota la nació és, sense cap dubte, escurçar el nombre de víctimes.

Llançant el mot d'ordre de la passivitat no es pretén altra cosa que ajudar Franco a mantenir l'opressió contra el nostre poble i a donar-li noves forces per a afermar el seu poder allà on aquest comença a esquarterar-se per l'acció vigorosa dels milers de patriotes que saben per experiència dolorosa que el falangisme no marxarà, si no se'l treu de la mateixa manera que ell s'ha imposat, és a dir, per la força de les armes.

Els patriotes catalans que lluiten amb voluntat d'acer per l'alliberació de la pàtria i que pels seus atacs diaris fan trontollar el règim nazi-falangista, rebutgen l'«antifranquisme» dels «purs» a l'estil de certs senyors que limiten llur acció patriòtica a suplicar als «jerarquies» d'un règim que neda en llacs de sang per sostenir els seus privilegis de nova casta, que se'n vagin, que deixin el camí lliure a un nou Govern, encara que aquest sigui el falangisme disfressat de monàrquic o de democràcia «orgànica».

A la veu de protesta dels patriotes de Catalunya i d'arreu d'Espanya unim la nostra, contra totes les maniobres que no tenen altra fita que suplantar la sobirania nacional i ofegar el ressorgiment de la democràcia que les capes més diverses de la població estan disposades a imposar pel camí de la insurrecció armada.

El poble sap que, a l'endemà de la insurrecció victoriosa, es trobarà davant el grandios problema

que van «liberar» Santander i desolar Catalunya.

Des d'ara reclamem la seva extradició com a criminal de guerra, puix que assassinava dones i infants d'un país que no estava en lluita amb el seu.

Manuel Brunet ha fet a «La Vanguardia Española» (sic) un llarg article sobre cementiris. Se'l deu començar a triar. Amb perdó dels morts.

El meu més gran desig, com a amic sincer de França, és que França recuperi la seva posició tradicional, no al final de la guerra, sinó abans que acabin les hostilitats.

General Eisenhower

«Catalunya, unida, es redreçarà!»

La sort de Catalunya va lligada amb la sort dels altres pobles hispànics.

Franco i Falangé, a més de no ésser neutrals, són uns bandolers i uns assassins.

RECERQUES

Jaume Solà, Milly-près-Châblis (Yonne), demana noves de Ramon Creus Martínez, de Girona, que el 1940 treballava de mecànic a Tolosa i posava al restaurant Victorine.

de la reconstrucció econòmica i social del país que tres anys de guerra i cinc anys de lladronici hitler-falangista han conduït a la més desastrosa de les situacions, i el poble sap també que l'esforç que reclamarà el redreçament del patrimoni nacional no podrà ésser entrebancat per les hipoteques que serien el colofó obligat d'una solució al problema polític feta a l'esquena del poble i aliena a la insurrecció nacional.

El poble de Catalunya i nosaltres amb ell hem comprès el veritable contingut de la lluita contra el falangisme, i convençuts que no bastarà la victòria militar contra les seves forces organitzades sabem que la batalla haurà de continuar fins a l'anorreament definitiu de l'esperit que pugui subsistir d'ell a l'endemà de la seva desfeta. I és contra la perniciosa política de la passivitat que recomanem a l'examen detingut dels patriotes a l'exili els viratges de la política exterior franquista i la ferotge resistència nazi en les seves acaballes, malgrat una situació que s'agreuja per a ell de dia en dia. Aquests fets no es produeixen per casualitat ni són actes esporàdics, sinó la conseqüència de febleses consentides a l'esperit que donà vida al feixisme.

Trencar la unitat del poble català i espanyol, tractar d'afeblir l'aportació que els exiliats a l'estranger podem donar i hem de donar a la lluita insurreccional de Catalunya i d'Espanya contra Franco, pronunciar-se per la passivitat quan tot el món lluita combat a l'hitlerisme, no afavoreix ningú, ningú més que el franco-falangisme.

PERE MONTSEC

El Vaticà condemna el feixisme

Ciutat del Vaticà. — En la seva emissió per a Espanya Ràdio Vaticà repeteix l'elogi que havia transmès per a Alemanya de monsenyor de Saliège, arquebisbe de Tolosa de Llenguadoc, afegint que ho fa per si aquesta informació no hagués arribat als espanyols. Remarca que la veu d'aquest prelat va sonar ferma en defensa dels jueus i altres patriotes francesos perseguits pels nazis; diu que el treballador no vol viure sota el feixisme o un altre sistema corporatiu, i s'estén en una crítica dura contra els règims que priven l'home de llibertat. — Hispania.

RADIO ESPANYA INDEPENDENT

ESTACIO PIRENENCA

Hores	Ones
1	34, 40, 6, 45, 2
16.30	22, 25, 7
19.30	40, 6, 45, 2
22	mateixes ones
23.30	34, 40, 6, 45, 2

(Aquesta darrera emissió per al Marroc).

ELS MARTIRS DE CATALUNYA

Carles Rahola

Quan em digueren que Carles Rahola havia estat afusellat pels falangistes em costà treball de creure-ho. Carles Rahola afusellat? De què se l'ha acusat? És possible?... Els que coneixiem la vida de l'il·lustre escriptor gironí no podíem creure de cap manera en la monstruositat del seu assassinat, encara que sabem bé que el feixisme no es detura davant de res ni de ningú per a seguir el seu camí destructor.

Més tard sabérem que se l'acusà d'una sèrie de monstruositats que solament poden passar pel cap de gent sense escrúpols i d'instints malvats. No s'atreverien a condemnar-lo a mort pel fet d'esser periodista català i d'haver escrit alguns articles contra els bombardeigs pels avions alemanys i italians o per haver fet un elogi de la personalitat de Leopoldo Alas, catedràtic a la Universitat d'Oviedo, afusellat per les hordes del general Aranda; o bé cercar quelcom de greu, quelcom monstruós per tal de justificar el seu assassinat, i se'l complicà en l'afar d'algunes desaparicions de gent adversa a la República i a Catalunya.

Políticament, Carles Rahola no militava en cap partit. República i catalanista per convicció i per temperament, sempre va mantenir-se al marge de les picabaralles dels partits. Era un home extremadament pacífic, bondadós i d'una cultura exquisita. El mètodo en el treball, l'ordre en tots els aspectes marcaven la pauta de la seva vida exemplar.

Els seus llibres «La Crònica d'En Muntaner», «Els emigrats polítics en la Història», «La dominació napoleònica a Girona» i tants d'altres foren objecte de les crítiques més favorables per part dels literats més prestigiosos de casa nostra. Carles Rahola escrivia per als erudits, per als lectors selectes puix que la seva prosa era un model de literatura catalana, ben polida i senzilla. Pocs escriptors catalans havien aconseguit com ell un domini tan perfecte de la nostra parla.

Encara em sembla que el veig passejant-se pels carrers de Giro-

na, de la seva estimada Girona, pujant amb pas tranquil pel carrer de la Força acompanyant algun erudit a visitar el Museu, els Banys Arabs o la Catedral. Carles Rahola era un gran enamorat de la Girona antiga i podríem dir que tota la seva vida va dedicar-la al seu estudi per tal de fer-ne conèixer els mèrits artístics i arquitectònics. Fou un dels homes que més han treballat per a enriquir la cultura catalana. Per la tribuna de l'Ateneu de Girona, que ell tenia a gran honor de presidir, desfilaron gairebé tots els valors literaris i artístics de Catalunya. Les seves paraules de presentació dels conferenciantes constituïen sempre un model de sobrietat. Pertanyia a aquesta selecció intel·lectual que es distingeix per la seva noblesa i pels alts sentiments d'humanització.

Era d'una talla poc corrent: alt, dret sempre com un ciri, de cara aristocràtica, amb el seu bigoti noucentista, polític i amic de la discreció en tots els ordres. Difícilment se'l trobava en les grans concentracions; ell gaudia de la solitud de la Devesa, amb els seus arbres gegants, plantats per la gent de Napoleó, seriosos com ell i com ell també amants del vent que empenya els pulmons i del murmur de les aigües del Ter que convida a la inspiració en les hores de calma.

Quan la nostra retirada de Catalunya, Carles Rahola va passar a França, però l'enyorança de Girona, de les seves pedres mil·lenàries, el féu retornar a casa nostra pocs dies després d'haver-la abandonat. Mai ell ni ningú no havia de sospitar que seria tan barrocament assassinat!

Amb Carles Rahola, Catalunya ha perdut un gran valor literari, Girona un dels seus fills més predilectes. El falangisme, afusellant-lo, ha fet d'ell un màrtir. Una negada més ha demostrat que és enemic de la intel·ligència. El falangisme és la negació de tots els valors: és la mort i la destrucció de tot el que significa cultura catalana. És Penemico número 1 de Catalunya i d'Espanya.

M. ROSSET I SALA

L'actitud dels bascos

Declaracions del senyor AGUIRRE

Washington. — El darrer President del Govern basc, senyor Josep Antoni Aguirre, ha fet les següents declaracions:

«Per als espanyols, ha d'ésser un exemple l'actitud de la U. R. S. S., els Estats Units i Anglaterra; malgrat llurs diferències coinci-

deixen en la necessitat de lluita en comú per a aixafar Hitler. La tasca fonamental per a tots els espanyols ha d'ésser també lluitar units contra els hitlerians d'Espanya que s'anomenen Franco i Falange, fins a instaurar un règim democràtic a la nostra pàtria.» — Hispània.

CRONICA INTERNACIONAL

El general de Gaulle, quan escrivim, està a punt de marxar a Moscou, i per ara no ténim cap notícia que abans d'anar-se'n hagi decidit de reconèixer a Espanya el Govern del general Franco. No creiem tampoc que aquesta decisió pugui ésser presa en l'absència del cap suprem de la renovada República Francesa, i una imprudència de Franco i Falange no farà sinó disminuir les possibilitats del reconeixement que tant pidolen, i per a obtenir el qual s'han abaixat, tard i malament, a reconèixer el Govern francès com si aquest necessitava llur permís per a viure i triomfar.

Car, en efecte, França triomfa. Els territoris de l'est, les contestades Alsàcia i Lorena tornen a poc a poc a ésser lliures sota l'impuls combinat i audaciós de forces franceses i aliades. I el triomf militar enforteix sempre la posició diplomàtica i política. Alemanya mateix es mostra molt impressionada per aquest admirable ressorgiment de la potència francesa. Per altra banda, les batalles d'Hongria — on el Govern nazi ha fugit de la capital —, dels Balcans, de Prússia Oriental, es desenrotllen favorablement i cal preveure noves i grans ofensives. Finlàndia ja està neta d'alemanys i Suècia s'indigna cada dia més de les brutalitats feixistes a Dinamarca i Noruega. Recordem que Suècia i Noruega es van separar amistosament en 1905 i la segona va esdevenir un Estat independent. Bell exemple de solució pacífica d'un problema nacional, dintre la fraternitat inalte- rable.

La premsa americana i anglesa, com tantes altres, augmenta igualment el to de l'ofensiva contra Franco i Falange. És una de les moltes conseqüències favorables de la nostra activitat. El Vaticà condemna una vegada més, adreçant-se a Espanya, «els règims que priven l'home de llibertat». Però no cal confiar solament en campanyes de premsa o declaracions oficials per a reduir els assassins. Espanya, com tots els altres pobles oprimits, té la paraula.

Fa uns dies la cadena dels Pirineus es presentava davant meu amb tota la seva gamma de colors. Els meus ulls travessaven aquesta barrera..

Almoïna al Papa!

«La Vanguardia» 5 nov. 1944, a 60. n. 24391, p. 14, c. 1 ens porta la gran notícia que la diòcesi de Barcelona ha recollit 3.015.000 pessetes destinades a la «Almoïna del Papa».

Barcelonins, espanyols, no prenguéssiu pas escàndol del que us diré. Déu sap, i els qui coneixen els meus escrits no negaran pas el meu respecte i la meua afecció envers el Papa, Vicari de Jesucrist. Malgrat d'això l'esmentada nova se m'ha clavat al cor.

Primer de tot — dispenseu-me que ho digui — trobo que no feu bé de donar al vostre piadós óbol el nom d'«almoïna» al Papa. No, cristians, els bons fills no fan cap almoïna al pare, sinó que li fan ofrena d'un present del cor.

Segon, si la diòcesi de Barcelona a l'hora present és tan rica que ha pogut aplegar tres milions de pessetes, això em diu que el Prelat de Barcelona, prenent-ho amb esperit veritablement evangèlic i amb pura intenció apostòlica, podria recollir sis i nou milions de pessetes per als milions d'espanyols que pateixen, en presons i camps de concentració i d'altres maneres, a Espanya o a fora, per als milers de mutilats, de vidues, de malalts, orfes, presoners, víctimes de l'heretgia feixista i nazi.

Reverendíssims bisbes de Barcelona i de tot Espanya, perdoneu-me la meua gosadia, gosadia però sacerdotal — em penso —, de pregar-vos amb llàgrimes dels ulls i amb sang del cor que, bo i ofrenant al Sant Pare les liberalitats de la catòlica Espanya, vulgueu assenyalar-li la infinita munió d'espanyols, cristians i catòlics gairebé tots, que per causa de la vera llibertat personal i de l'alliberació de la pàtria envilida i esclavitzada pateixen arreu d'Espanya i a l'estranger sota el jou feixu d'una opressió inhumana i cruelíssima, i són traspassats de les flexes de la traïdoria, de la hipocresia, de l'engany, de la cobdícia i de la vilesa.

Si éreu els vers pastors d'Israel, clamau al Suprem Pastor del ramat de Jesucrist que vulgui aplegar les relíquies d'Israel i que pensi finalment en els seus fills atribolats, per tal que ells un dia entenguin i creguin que el Sant Pare, un cop, ha pensat en ells, i ells per això l'estimin, i estimant-lo retornin a la vera fe i al dolç amor de Jesucrist, llur redemptor.

JOAN VILAR COSTA
pvre.

Per Catalunya

La lluita del poble espanyol contra el sanguinari Franco i la seva podrida Falange pren proporcions gegantines. Sota l'impuls energic de la Junta Suprema d'Unió Nacional els pobles hispànics s'espolsen les cadenes que els oprimeixen i cerquen en la lluita el camí de la redempció d'Espanya, el camí de la llibertat, de la democràcia, que donarà a la nostra pàtria la possibilitat de viure en pau cap a un esdevenidor millor.

Catalunya, el passat històric de la qual no pot oblidar, no podia quedar-se endarrera en aquesta lluita. I el poble català, com tots els pobles espanyols, unex la seva veu a la crida d'«Unió Nacional» per mitjà de l'Aliança Nacional de Catalunya. El poble català ha sofert en la seva carn, com cap poble d'Espanya, el turment de l'opressió franco-falangista. A més a més del seu caràcter progressiu el poble català havia comès, als ulls dels seus botxins, el crim de proclamar les seves ansies nacionals. I sobre Catalunya es bolcà tot el sadisme d'aquesta púrria maleïda. Avui tot el poble català respira un odi profund contra aquesta carronya. No són solament els obrers i els camperols els que lluiten contra Franco i Falange. La burgesia catalana i la clerecia fan seves les aspiracions d'aquest poble tan sofert. Tot el poble català és un volcà sobre el qual els falangistes mantenen una vida precària i atzarrera.

Davant d'aquesta situació quina és l'obligació dels catalans que viuen a l'exili? França alliberada per l'esforç dels seus fills amb la col·laboració dels nostres guerrillers ens dona l'exemple. A França tenim ara la possibilitat de viure còmodament. Els nazis foragitats ens serà fàcil o prou fàcil de trobar feina més o menys retribuïda, que ens permetrà de passar el temps més o menys agradablement. Però, si nosaltres som catalans, si nosaltres ens diem catalans, si nosaltres vivim a l'estranger tenim el cervell i el cor a Catalunya, podem pararnos en el nostre camí de lluita mentre Catalunya sofreix, mentre Catalunya es debat, mentre Catalunya necessita tots els seus fills per treure's del damunt l'opressió feixista?

Les posicions còmodes són bones par als que han viscut a França i a l'estranger confortablement, oblidant les realitats del nostre poble. Però nosaltres, catalans, nosaltres que hem passat pels camps de concentració, per les companyies de treball, i per les presons; nosaltres que hem lluitat a la clandestinitat i al «maquis» no podem perdre el temps en discussions teòriques d'un valor més o menys relatiu. El problema

és un. Catalunya lluita per enderrocar Franco i Falange. És que nosaltres podem escollir un altre camí que el de la lluita? Franco va prendre el poder per la força. Unicament per la força podem foragitar-lo.

Fa uns dies la cadena dels Pirineus es presentava davant meu amb tota la seva gamma de colors. Els meus ulls travessaven aquesta barrera i veien el nostre poble amb les seves magnífiques costes, les seves valls assolades, muntanyes i rius; es delectaven contemplant les seves comarques tan ufanes. I el meu cor s'oprimia dolorosament quan pensava que totes aquestes riqueses estan en mans dels nostres botxins; que aquest poble tan noble sofreix la més horrible de les opressions; que cada dia que passa marca la fi de germans nostres que lluiten per Catalunya.

I en el meu cervell i en el meu cor s'affirmava la idea que per a merèixer el nom de català cal anar a Catalunya i lluitar al costat dels nostres germans que es baten allí, i són l'exponent més enlairat del sentiment nacional.

Els nostres combatents ens donen l'exemple. Franco cada dia més debilitat no té ja en les seves mans l'aparell de repressió, malgrat que aquest existeixi. Cal clavar cop sobre cop a aquesta carcassa podrida. A les muntanyes catalanes, a les ciutats, cal buscar punts de suport. Tots tenim allí companys que ens ajudaran. Engrossem les files del Consell Superior d'Aliança Catalana. Si hem sabut lluitar a França al costat dels heroics F. F. I., ens negarem a lluitar per a alliberar el nostre poble?

Aliança Catalana lluita en el cor de la nostra terra i presta tot el seu ajut a la «Junta Suprema de Unió Nacional» que dirigeix des del Madrid heroic cops decisius al règim monstruós de Franco. Les llibertats de Catalunya que tots desitgem les obtindrem quan, junt amb tots els pobles d'Espanya, haurem alliberat el sol hispànic d'aquestes feres rabioses que el deshonren.

Catalunya ens necessita tots nosaltres. Qui quedarà sord a la crida de la nostra mare?

MAQUISARD

Sota la direcció del Consell Superior d'Aliança Catalana, constituït a Barcelona, cap i casal de Catalunya, els catalans han començat la lluita contra els opressors Franco i Falange.

Catalunya

SUBSCRIPCIONS

3 mesos 36 francs
6 mesos 72 »

MACIÀ

va alçar-se EN ARMES per alliberar CATALUNYA

L'EXEMPLE DE MACIÀ

Macià fou l'home que sacrificà la seva vida per la llibertat de Catalunya. És el símbol de la lluita catalana per la independència. La seva figura és venerada i recordada amb orgull pels catalans.

Macià fou l'home que sacrificà la seva vida per la llibertat de Catalunya. És el símbol de la lluita catalana per la independència. La seva figura és venerada i recordada amb orgull pels catalans.

Macià fou l'home que sacrificà la seva vida per la llibertat de Catalunya. És el símbol de la lluita catalana per la independència. La seva figura és venerada i recordada amb orgull pels catalans.

EL PLOR DEL PRESIDENT

El President Macià, quan parlava al poble, no sempre trobava la paraula justa de tan viu com era el seu sentiment. I aleshores, veïnt, es posava a plorar.

Ningu no va gosar somriure mai d'aquelles llàgrimes pures. Era el plor d'un home enter. Ploraven els herois antics. Ploraven els déus, els reis o els reis, de la mitologia. També podia plorar el President, perquè no era llàgrima de vençut, ni de farselles. Així expressava l'ideal incommensurable del vencedor que havia complert el seu deure.

El poble entenia perfectament les pautes emocionades de Macià. I no tan sols, no tan sols el poble de Catalunya, el seu, sinó també tots els catalans que ens honoren amb llur companyia. Tots hem conegut homes, i dones, no catalans, que no sabien gens el català, però escoltaven l'avi sense entendre un borrall dels seus discursos, el comprenien, el voltaven, el seguien i per aquell avi, s'haurien deixat matar.

Li deien: El Abuelo, com a Pablo Iglesias, perquè era com ell, dintre un altre estil, honrat i pur. I era, en efecte, l'avi de tots nosaltres, sense excepció. Al seu contacte, tots ens sentíem una mica infants per l'entusiasme i l'alegria.

Quan el seu esguard sever us fitava, endins, la seva energia era encomanadíssima fins i tot als estrangers indiferents. Hem vist molt visitant estranger de la Generalitat del 1931 que considerava albe com una cosa, com un bluf, com un simulacre de fervor popular, car no podia imaginar-se un poble en vibració permanent durant anys. Però un cop introduït davant Macià ho comprenia tot, i explicava meravelles veritables, o imaginades, als seus paisos glaçats o tropicals.

Si avui Macià fos viu, estaria amb nosaltres, a l'exili, o lluitaria dintre Catalunya amb els nostres guerrillers. Amb molts menys homes, amb molt menys armes, amb moltes menys perspectives favorables dintre i fora del país, havia aigat una petita tropa a Prats de Molló, per a donar una batalla militar — i no parlamentària o retòrica — a la revolució catalana.

I davant les ruïnes de Catalunya destruïda i sagnant pel pas dels vandals, es posaria a plorar. Seria altre cop aquell plor dels ulls que mai no s'abaixen, de la mirada ferma, de la voluntat inflexible i heroica. I veient-lo només, el seguiríem tots entusiasmat com el 1926, com el 1931, com sempre, a la victòria o a la mort.

RAMON PUJOL

COMPANYNS

A GUERRILLERS

Lletra confidencial del Metge Filòsof a l'escriptor Lluís Capdevila

Estimadíssim: Tonia ja acabat la stora de mi — el meu article «La Conferència de Tolosa i la Resurrecció dels morts». Deixo Llores per a perorar a Beaumont la bona causa. Torno a la vida de Glòria i Laura. I veig que es parla de Companys. Lluís Companys ell, és avui, ja, a Guerrillers. I potser seria animador per als seus lectors (ho pensat jo), aquella lletra que l'escriu a corre-cuita — que és la medicina sinó un Art de pensar? I no t'hi avui dia, tots, l'obligació de pensar? Tu mateix: el creus interessant aquell text, publicat. Però este segur que, almenys, seran prelo-

ses aquestes fotografies. Elles confrontar la posició d'espera de molts (alguns?) catalans. Avui, Lluís Companys estaria amb nosaltres. Estaria amb els Guerrillers. La seva família és Guerrillera, en marxal — i ja veuràs!

I, ANTONI COMPANYNS I CABAU

Es el coel germà del President. El coneix així: el dia 20 octubre, surto, amb el meu pratocant i el capità Juli Ruiz (català, aquest), a fer visites als batallons. Arribem de matí al 2on. Els homes estan dormint i em tixo desseguida en un vellet — un anell — fort, doctidit: no li manca un cabell. Està

quadrat. Els ulls, d'aer. — Qui sou?

— Són Companys.

Mira, Capdevila: nosaltres, dedicats a les ciències físiques, primer calentem, i l'experiència confirma el càlcul. El mateix m'ha succedí amb l'article de «La Resurrecció dels morts». Ah! jo prou sabia que Companys estaria amb nosaltres!

Ara el tenim allà, vestit de guerriller.

Hem provat, amb la seva nissaga, que no m'havia equivocai l'«experiment és únicament psicològic. Si: però ja tenia la prova. Es

Macià i els obrers

El temps no passa mai tan ràpid com ara. Els catalans es sentia satisfets i content de poder enllestir un país lliure. Però ara, amb la guerra, els catalans es senten desolats i desesperats.

Macià era un home sentimental, somriador. El seu gran ideal era fer de Catalunya un país lliure, tranquil i amb un bon clima polític i social. Però ara, amb la guerra, els catalans es senten desolats i desesperats.

Macià era un home sentimental, somriador. El seu gran ideal era fer de Catalunya un país lliure, tranquil i amb un bon clima polític i social. Però ara, amb la guerra, els catalans es senten desolats i desesperats.

Macià era un home sentimental, somriador. El seu gran ideal era fer de Catalunya un país lliure, tranquil i amb un bon clima polític i social. Però ara, amb la guerra, els catalans es senten desolats i desesperats.

una observació en forma quasi d'experiència.

I no m'ha succeït així, digueu, quan ja l'he llegit i llegit que quia el meu sentiment a la mitologia catalana el Deu que jo vaig llegir en el «Missatge a Macià». Aquell llibre, es pot llegir encara avui per la força del raonament, un llibre pronosticava en 1931 tota la Guerra universal. Qui pugui que digui el mateix.

De totes maneres, Companys m'ha provat que està bé estar amb ell, Guerrillers, car ell, Eil, marxa amb els Guerrillers!

Si, amic, si: Antoni Companys i Cabau, identificat amb el President, i aquí tans el retrato.

II.

QUIM COMPANYNS

No m'hi ha prou. L'Antoni, aquest jove sexagenari, té dos fills: Mòdest; 23 anys, Joaquim; en té 20. Són 3 Companys guerrillers.

La utilitat d'aquests homes heroics en la lluita de França, no és pas per a una senzilla lletra, amic Capdevila. Tu en pedries escriure tot un llibre — i jo, gustos, et donaria les dades.

Que en som, d'ingrats, els catalans! Quanta història, deixem perdre, nosaltres! Hem ha redactat molta història de Catalunya. Per quan, una història dels catalans? La vida de Companys està per fer, i aquesta orítop-història de Companys nissaga de guerrillers, aquesta biografia del President que veu, no temparia cap ploma jo!

De totes maneres, aquí els tenim: estan formats: 2on batalló, Brigada X. Divisió tanis. Per Catalunya lliure! En marxal! A les armes!

I poques paraules. Aquests guerrillers xerren poc. L'Antoni Companys i Cabau ha navegat per l'univers (ai, mar!) i ara, carregat de tots els silencis, va a vejar al President. Poques paraules. Ells són la Legió Tebana. Somriuen: això sí. Estan segurs de llur feina. No serà victòria. Serà més: serà Triomf. Cal vejar, a casa seva (a casa seva, i no al café), al President de la Generalitat Catalana.

III.

EL MARÍ QUE HA RECORDAT EL MON

L'Antoni té 62 anys. Ha servit a l'artilleria, a la nostra guerra. Ara, va allà com a «fantassino», a tot el que es presenti. Ha navegat 14 anys. Va ésser el Canal de Panamá en 1907. Va ajudar, en 1907-1908, fent d'enllaç entre Bocas de Toro (Colòmbia) i Puerto Simón (Costa Rica), la Proclamació de l'Albert Morais, de Barcelona nostra, ex-capità de la Guàrdia Civil. Aquest Morais va ésser President Sud-americà i tot, per cert.

Després? Després, la proclamació de la República: allà, l'Antoni present sempre. Al costat d'en Lluís, a Barcelona.

I després? Després, camps de concentració, Companys de treball. El Maquié!

Així és: un Crescendo. Com qui diu, una ascensió.

I aquest jove sexagenari ve de

Els fills

aquests homes són refutació permanent de l'actitud dels passivistes.

Els són d'Unió — ha vingut la Causa.

A reserva de donar-te tots els detalls que vulguis o desitgin la teva inventiva de reportatge i el teu cor onnivor de la pàtria, amic Capdevila, tu que per ella has tant sofert, més grat ofertes l'homenatge de la nova simplicitat i de la nova gratitud per l'obra teva actual de guerriller de la bona guerra. Tu, el Corpus-Barga de Barcelona. I tu, que records d'aquell vell que ara t'escriu, més coses, llibres i lliures, de les que el mateix recorda.

Tu invariable,

DR. DIEGO RUIZ
Tolosa, Dia dels Morts, 1944.

N. de la R. — Hem retardat voluntàriament de reportatge i el teu cor onnivor de la pàtria, amic Capdevila, tu que per ella has tant sofert, més grat ofertes l'homenatge de la nova simplicitat i de la nova gratitud per l'obra teva actual de guerriller de la bona guerra. Tu, el Corpus-Barga de Barcelona. I tu, que records d'aquell vell que ara t'escriu, més coses, llibres i lliures, de les que el mateix recorda.

Els guerrillers catalans honorats

Un sergent i dos companys guerrillers van assistir al concert donat a Montauban pel mestre Pau Casals. Portaven la representació dels combatents catalans de les F. F. I. Van lliurar en nom d'aquesta una lletra de salutació al glorios violoncellista, que Pau Casals va agrair, i un dels components de la delegació llegí la poesia que publicuem en aquest número.

Recentment va tenir lloc una peregrinació de les F. F. I. a Llores. Hi assistien delegacions d'alguns països, i l'esperit d'organització dels guerrillers catalans i espanyols de França. Ocuparen el diel d'honor una vegada les forces belgues i una altra les nostres. El P. U. arduia la representació dels catalans i espanyols.

Les forces combatents d'U. N. E. foren felicitades, en la persona dels guerrillers catalans, per llur disciplina i llur esperit d'organització. El senyor consol de Bèlgica rebé també els nostres delegats en representació de totes les forces d'U. N. E. a França, escolta atentament les explicacions del Cap d'Estat Major de la Unió sobre les aspiracions d'Aliança Nacional de Catalunya i U. N. E. El senyor consol belga — país que coneix bé els nostres problemes per haver acollit el President Macià, gest nobilitat que el poble català no oblidarà mai — prometé que el seu Govern faria conèixer als altres Govern aliats la justesa de la nostra causa.

